

Кримськотатарський
Ресурсний Центр

АНАЛІЗ ПОРУШЕНЬ ПРАВ ЛЮДИНИ В ОКУПОВАНОМУ КРИМУ

ЗА І ПІВРІЧЧЯ 2023 РОКУ

<https://ctrcenter.org/uk>

ПОРУШЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В ОКУПОВАНОМУ КРИМУ ЗА I ПІВРІЧЧЯ 2023 РОКУ

ЗАТРИМАННЯ

За I півріччя 2023 року було зафіксовано 101 затримання/утримання, 66 – щодо кримських татар.

ОБШУКИ

За I півріччя 2023 року було зафіксовано 37 обшуків, 29 – у будинках кримських татар.

АРЕШТИ

За I півріччя 2023 року зафіксовано 140 випадків арештів, з них 93 – щодо представників корінного кримськотатарського народу.

ДОПИТИ

За I півріччя 2023 року було зафіксовано 104 випадки допитів, опитувань та «розмов», 73 – щодо кримських татар.

ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД

За I півріччя 2023 року зафіксовано 156 випадків порушення права на справедливий суд, 103 – щодо кримських татар.

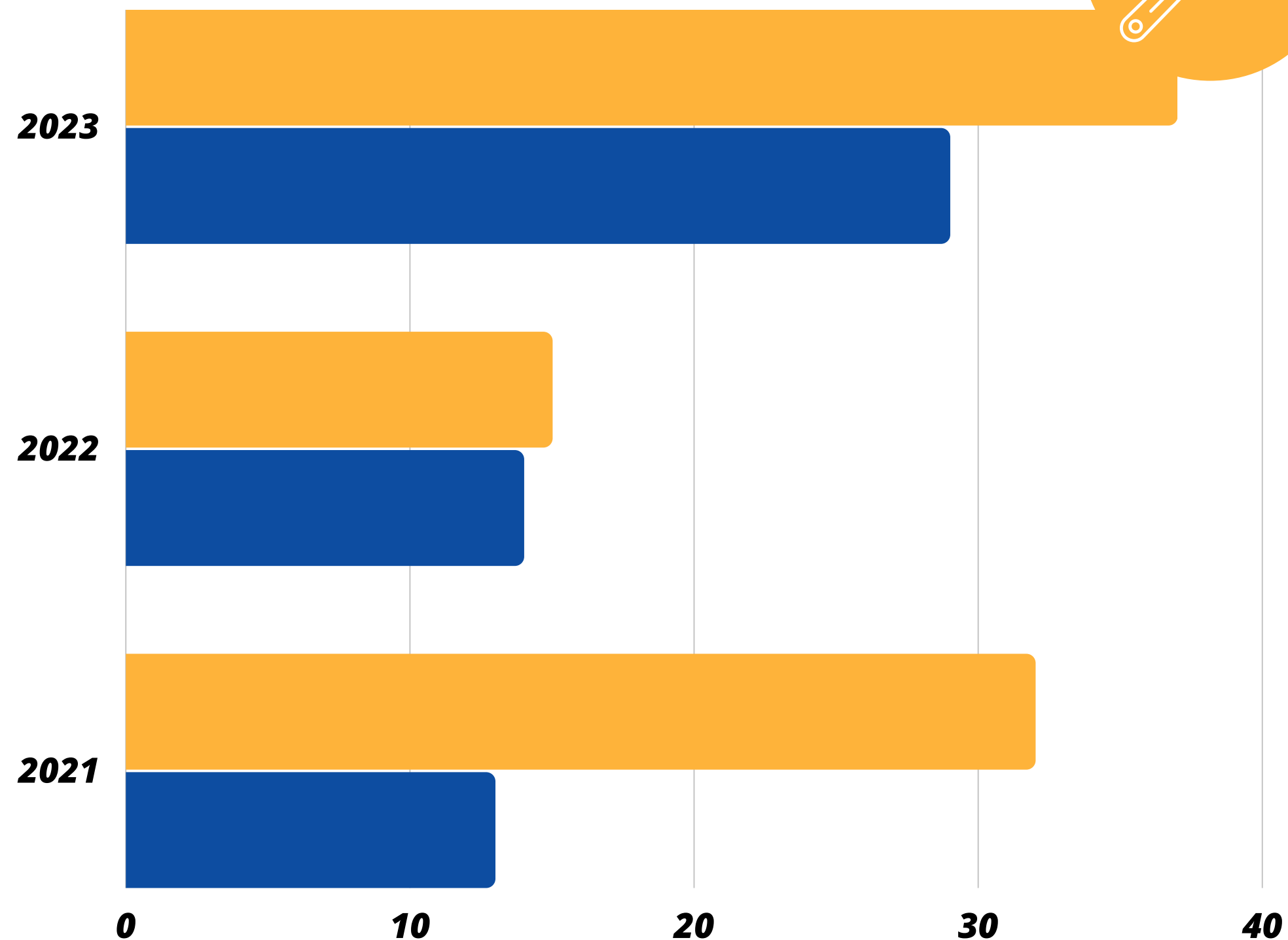

ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА ЗДОРОВ'Я

За I півріччя 2023 року зафіксовано щонайменше 29 випадків порушення права на найвищий досяжний рівень фізичного та психічного здоров'я, 21 – щодо кримських татар.

ОБШУКИ 37 (29)

За I півріччя 2023 року було зафіксовано 37 обшуків, 29 – у будинках кримських татар. За аналогічний період 2022 року було зафіксовано 15 обшуків, а у 2021 – 32.

ОБШУКИ

**Російські силовики провели
обшуки в будинках:**

01

У січні

**у Асанова Ібраїма,
Крош Екрема, Асанова
Айдера, Сейдаметова
Рефата, Абдуразакова
Османа, Зекір'яєва
Лемана, Мамбетова
Халіла**

02

У лютому

**двічі у Ільвера
Аметова, Дмитра
Демчука, Галини
Балабан, у батьків
Абдульазіза
Джемілова.**

03

У березні

**У березні у Едема Муртазаєва,
Мемета Ашурова, Асана
Абдураманова, Ахтема
Ісмаїлова, Ленура Уркумета,
Леммара Юнусова, Ролана
Османова, Мустафи
Мустафаєва, Шевкета
Ергашева.**

ОБШУКИ

**Російські силовики провели
обшуки в будинках:**

04

У квітні

**у Фазила
Емірусєінова,
Абдурешита
Джеппарова, Едема
Ісмаїлова та Барі
Барієва.**

05

У травні

**у сімох громадян
України, росії і
Болгарії в Криму, які
начебто планували
замахи проти
Аксьонова,
Костянтинова та
Павленко, у Рідвана
Рустємова.**

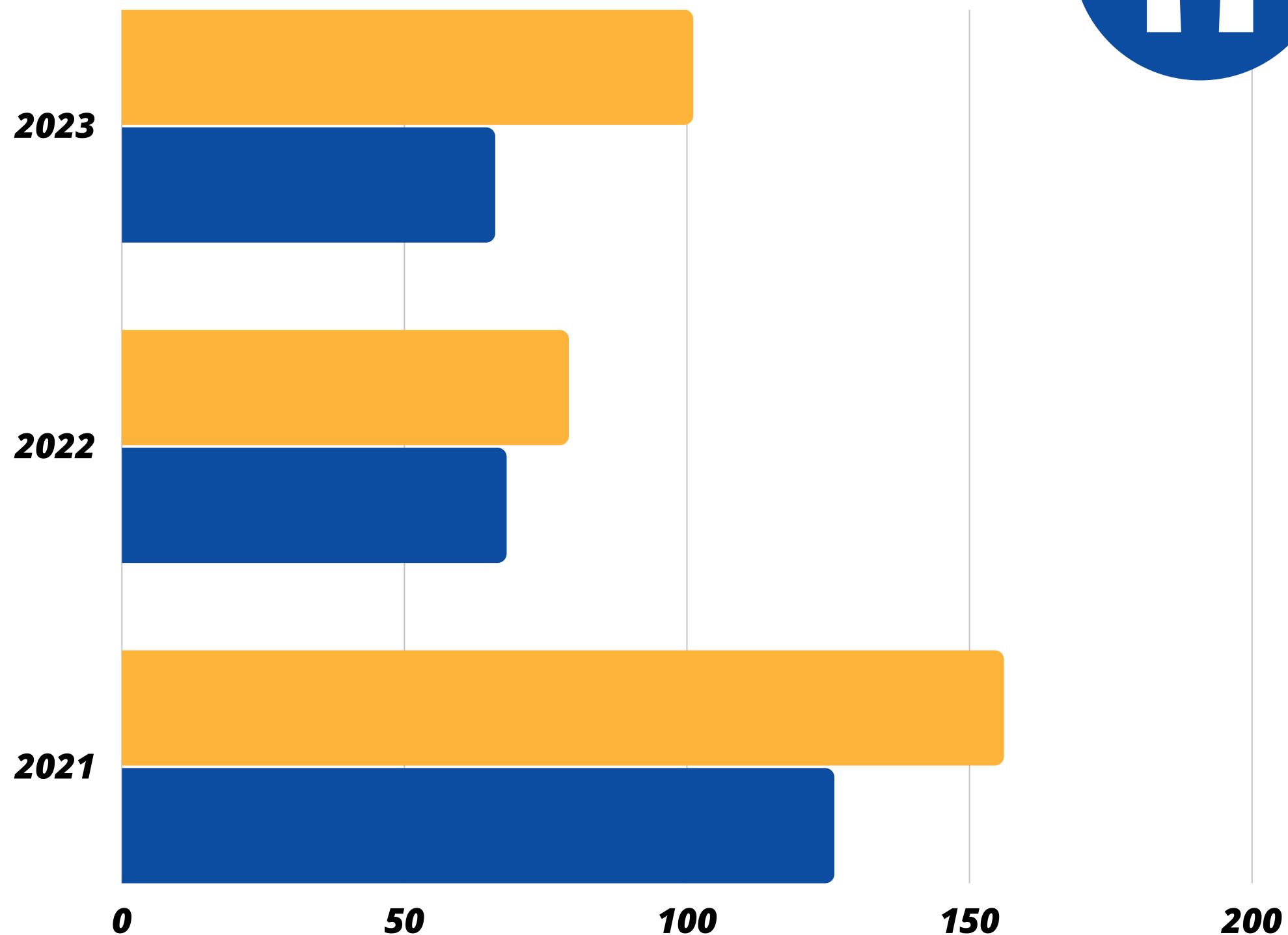
06

У червні

**у Джафера і Аліма
Алюстаєвих, Бекіра
Дервішева і Ділявера
Мусаєва.**

ЗАТРИМАННЯ 101 (66)

За I півріччя 2023 року було зафіксовано 101 затримання/утримання, 66 – щодо кримських татар. За аналогічний період 2022 року було зафіксовано 79 затримань, а у 2021 – 156.

ЗАТРИМАННЯ

- **Справа батальйону ім. Номана Челебіджихана (8):**
- **17 січня в окупованому Криму, Сімферопольському районі, у Кам'янці затримали Ібраїма Асанова.**
- **25 січня фсб затримала жителя Севастополя (дані затриманого уточнюються)**
- **2 лютого жителя Севастополя (дані затриманого уточнюються)**
- **13 березня 39-річного чоловіка (дані затриманого уточнюються)**
- **14 квітня двох кримських татар (дані затриманих уточнюються)**
- **30 травня двох кримчан 23 і 24 років (дані затриманих уточнюються).**

ЗАТРИМАННЯ

● **Справа «Хізб ут-Тахрір» (6):**

● **24 січня окупанти затримали Екрема Кроша, Айдера Асанова, Рефата Сейдаметова, Османа Абдуразакова, Лемана Зекір'яєва, Халіла Мамбетова.**

● **Справа «Свідків Єгови» (1):**

● **30 березня затримали 43-річного чоловіка, який завідував релігійним осередком «Свідків Єгови».**

ЗАТРИМАННЯ

● **Ст. 280 КК РФ «публічні заклики до здійснення екстремістської діяльності; сприяння терористичній діяльності» (3):**

● **3 лютого затримали жителя Сімферополя за пости, які він викладав у російській соціальній мережі «ВКонтакте» (дані затриманого уточнюються)**

● **15 лютого затримали 20-річного севастопольця за підпал пункту збору гуманітарної допомоги «ЛДНР» та «заклики до тероризму» (дані затриманого уточнюються)**

● **10 березня затримали 23-річного чоловіка, який розміщував в Інтернеті «заклики до насильства за національною ознакою» (дані затриманого уточнюються)**

ЗАТРИМАННЯ

● **Ст. 275.1 «Співпраця на конфіденційній основі з іноземною державою» і ст. 275 «Державна зрада» (8):**

● **27 лютого затримали двох севастопольців, нібито завербованих спецслужбами України як «навідників на військові об'єкти» (дані затриманих уточнюються)**

● **Наприкінці березня затримали Сергія Горюнова, якого звинувачують у співпраці із ЗСУ і підготовці вибуху на керченській підстанції.**

● **14 квітня затримали Альберта Круглова за «участь в діяльності терористичної організації» і «підготовку до держзради».**

● **19 квітня затримали «українського агента з саморобною бомбою» у Керчі (дані затриманого уточнюються)**

ЗАТРИМАННЯ

- **12 травня** затримали 34-річного мешканця Криму за те, що він нібито передавав дані про пересування російської техніки українським військовим (дані затриманого уточнюються)
- **26 червня** затримали двох мешканців Ялти із підозрою на «співпрацю з українськими спецслужбами» (дані затриманих уточнюються)

ЗАТРИМАННЯ

● **Справа про «пошкодження залізниці» (8):**

● **6 березня затримали кримського татарина Едема Муртазаєва.**

● **9 березня затримали кримського татарина Мемета Ашурова.**

● **11 березня затримали кримського татарина Уркумета Ленура .**

● **15 березня затримали активіста кримськотатарського національного руху, громадянського журналіста Ролана Османова.**

● **23 березня затримали делегата Курултаю кримськотатарського народу Мустафи Мустафаєва та його племінника – Шевкета Ергашева.**

● **19 травня у Кіровському районі Криму окупанти затримали кримського татарина Мамбета Асан-Уста.**

● **30 травня затримали 33-річного Кирила Баранника (стало відомо про нього у червні).**

ЗАТРИМАННЯ

● **Ст. 20.3.3. «Дискредитація Збройних Сил РФ» (11):**

● **20 березня затримали чотирьох школярів за публікацію відео зі знищенням російського прапора.**

● **3 квітня затримали 58-річну жінку за нанесення «проукраїнських гасел» на паркан (дані затриманої уточнюються).**

● **18 квітня затримали українця Дмитра Орлова, який прибув на окуповану територію для оформлення пенсії.**

● **26 травня у Керчі затримали трьох юнаків, Жидкова Михайла, Савченко Єгора, а ім'я третього невідоме, які наносили написи про путіна, російську армію вбивць і приналежність Криму до України.**

● **16 червня Юрія та Олександра Величко за «дискредитацію армії РФ».**

ЗАТРИМАННЯ

- **Масові затримання (34):**
● **25 січня** затримали під будівлею «суду» в окупованому Криму затримали 34 людини.
- **Ст. 19.3 «Непоко́ра поліції» (2):**
● **25 квітня** затримали кримськотатарського активіста Абдурешита Джеппарова.
- **10 червня** у селі Молодіжне в Сімферопольському районі затримали 53-річного кримського татарина Ельдара Менсітова.
-
-
-
-

ЗАТРИМАННЯ

- **Справа про «підготовку терактів у Криму» (8):**
- **3 травня затримали сімох громадян України, росії і Болгарії в Криму (Віктора Подвального, Олександра Литвиненка, Сергія Кривошеїна, Костянтина Євмененка, Ігоря Зоріна та Сергія Войнаровського), які начебто планували замах проти Аксьонова, Костянтинова та Павленко.**
- **10 травня затримали Андрія Єнюкова через нібито «підготовку підпалу складу паливно-мастильних матеріалів».**
-
-
-
-
-
-

ЗАТРИМАННЯ

● Без причини (7):

● 17 березня затримали кримського татарина Таїра Сейдаметова.

● 25 травня затримали кримськотатарського активіста Руслана Люманова.

● 30 травня затримали кримського татарина Рідвана Рустемова.

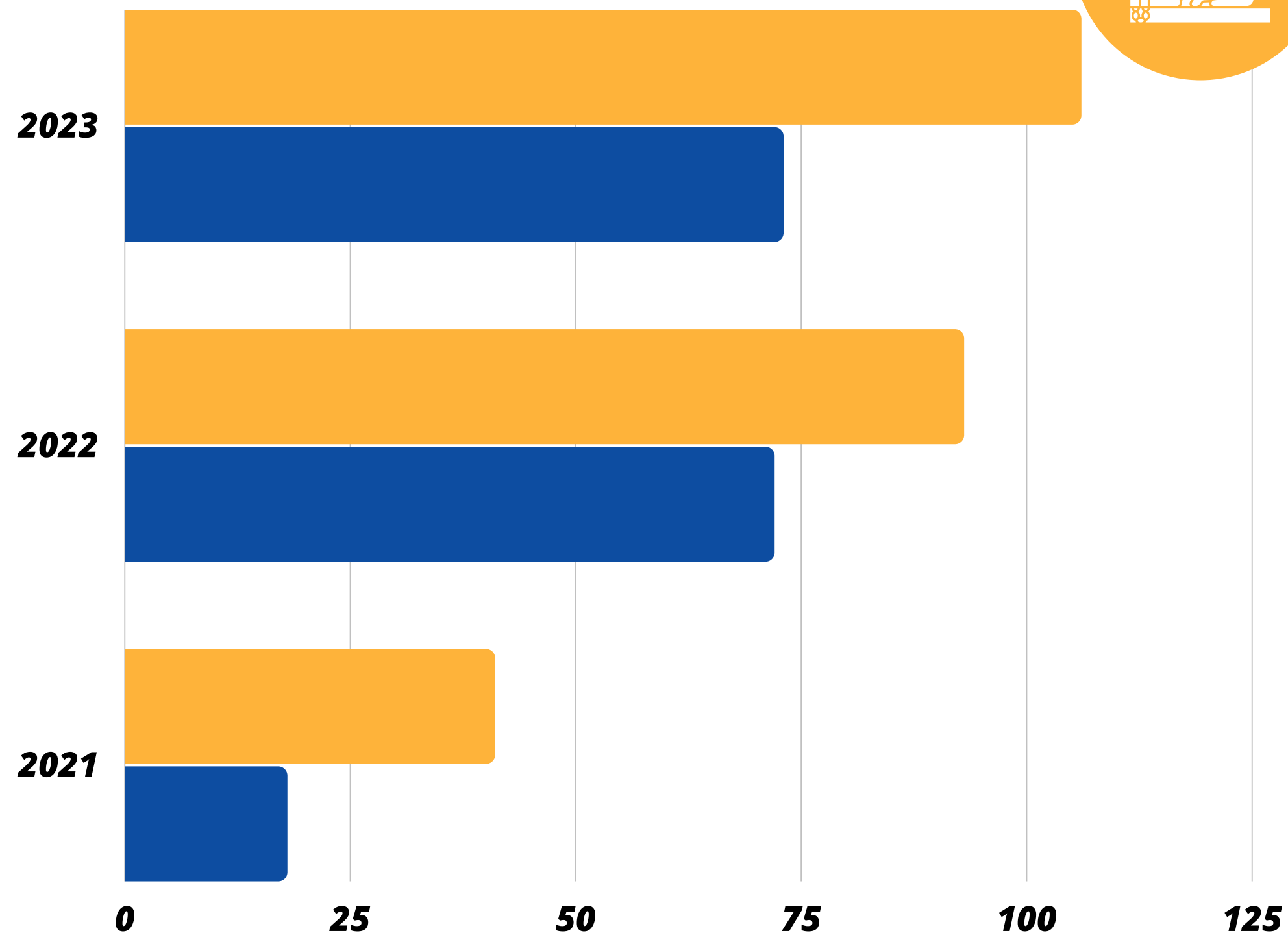
● 20 червня затримали двох рідних братів – Джафера і Аліма Алюстаєвих.

● 22 червня затримали двох кримських татар: 42-річного Бекіра Дервішева і 45-річного Ділявера Мусаєва.

ДОПИТИ 104 (73)

За I півріччя 2023 року було зафіксовано 104 випадки допитів, опитувань та «розмов», 73 - щодо кримських татар. За аналогічний період 2022 року було зафіксовано 93 випадки, а у 2021 - 41.

ДОПИТИ

- **Таких дій з боку російських силовиків зазнавали:**
-
- **Ібраїм Асанов**
- **житель Севастополя, якого затримали за нібито участь у**
- **кримськотатарському добровольчому батальйоні імені Номана**
- **Челебіджихана (Дані уточнюються)**
- **Екрем Крош, Айдер Асанов, Рефат Сейдаметов, Осман Абдуразаков,**
- **Леман Зекір'яєв, Халіл Мамбетов**
- **34 кримськотатарських активістів**
- **голова Судакського регіонального Меджлісу Ільвер Аметов (двічі)**
- **Батьки Абдульазіза Джемілова, у будинку яких було проведено обшук**

ДОПИТИ

- **житель Севастополя, якого затримали за нібито участь у кримськотатарському добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджихана. (дані затриманого уточнюються)**
- **житель Сімферополя, якого затримали за пости, які він викладав у російській соціальній мережі «ВКонтакте». (дані затриманого уточнюються)**
- **20-річний севастополець, якого затримали за підпал пункту збору гуманітарної допомоги «ЛДНР» та «заклики до тероризму» (дані затриманого уточнюються)**
- **активістка Українського культурного центру (УКЦ) Галина Балабан.**

ДОПИТИ

- **Батьки Абдульазіза Джемілова, у будинку яких було проведено обшук.**
- **Едем Муртазаєв**
- **Мемет Ашуров**
- **23-річний чоловік, який розміщував в Інтернеті «заклики до насильства за національною ознакою»**
- **Уркумет Ленур**
- **39-річний чоловік, якого затримали за нібито активну участь у кримськотатарському добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджихана.**
- **Ролан Османов**
- **Таїр Сейдаметов**

ДОПИТИ

- чотири школярі, яких затримали за публікацію відео зі знищенням російського прапора
- Мустаф Мустафаєв
- Шевкет Ергашев
- 43-річний чоловік, який завідував релігійним осередком «Свідків Єгови»
- кримський татарин Фазил Емірусєінов
- Сергій Горюнов
- двоє кримських татар, яких затримали за нібито активну участь у батальйоні імені Номана Челебіджихана
- Альберт Круглов
- український агент, якого затримали з «саморобною бомбою»

ДОПИТИ

● **Дмитро Орлов**

● **Абдурешит Джеппаров**

● **Едем Ісмаїлов та Барі Барієв**

● **Сім громадян України, росії і Болгарії в Криму (Віктора Подвального, Олександра Литвиненка, Сергія Кривошеїна, Костянтина Євмененка, Ігоря Зоріна та Сергія Войнаровського), які начебто планували замах проти Аксьонова, Костянтинова та Павленко**

● **Андрій Єнюков, якого затримали через нібито «підготовку підпалу складу паливно-мастильних матеріалів»**

● **34-річний мешканець Криму якого затримали за те, що він нібито передавав дані про пересування російської техніки українським ВІЙСЬКОВИМ**

ДОПИТИ

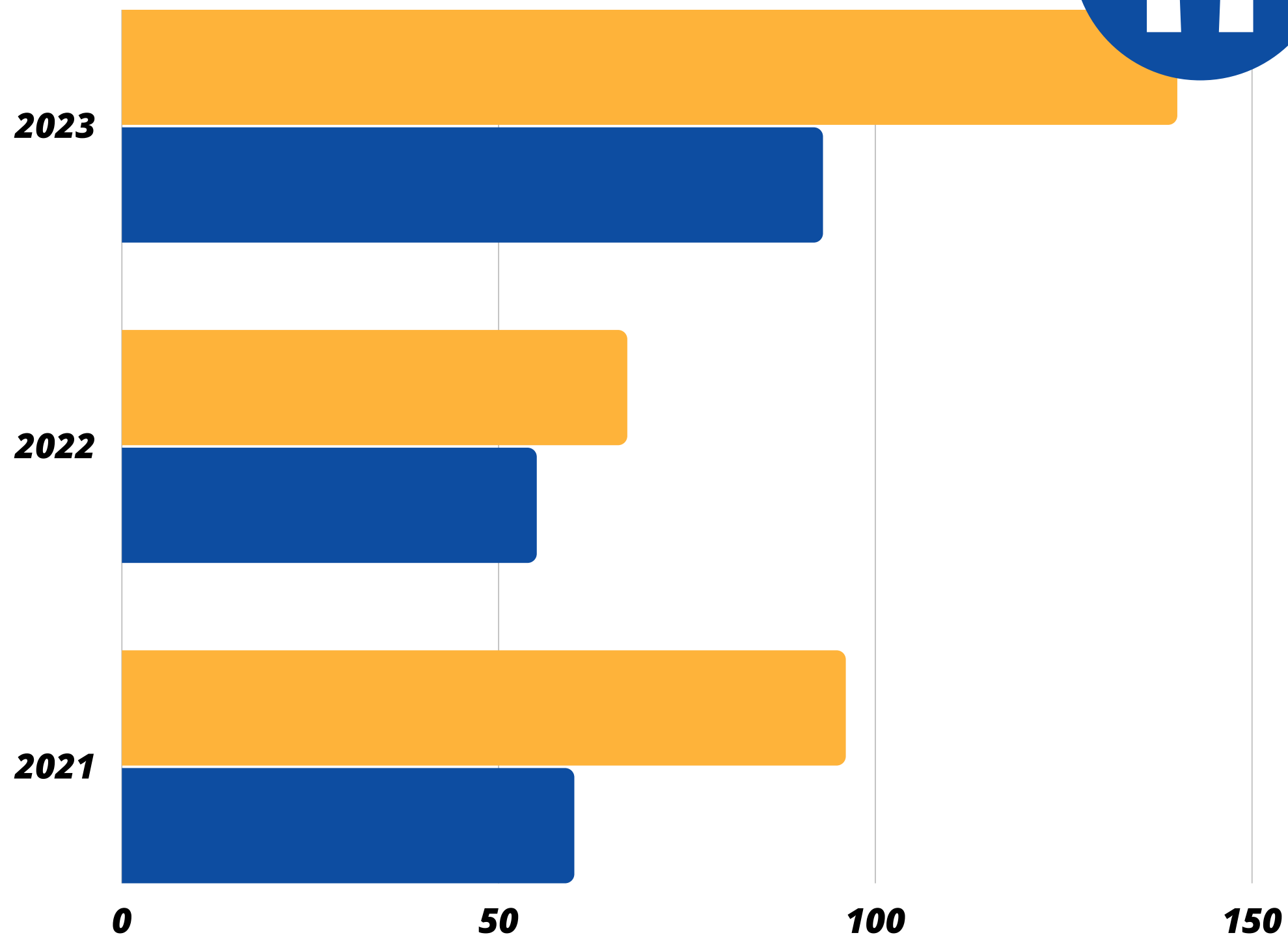
- три юнаки, **Жидков Михайло, Савченко Єгор**, а ім'я третього невідоме, які наносили написи про путіна, російську армію вбивць і приналежність Криму до України
- двоє кримчан, **23 і 24 років**, яких затримали через підозру в участі добровольчому батальйоні ім. Номана Челебіджіхана
- **Рідван Рустемов**
- **Мамбет Асан-Уста**
- **Руслан Люманов**
- **Ельдар Менсітов**
- **Юрій та Олександр Величко**

ДОПИТИ

- **Джафер і Алім Алюстаєві**
- **Кирило Баранник**
- **Бекір Дервішев і Ділявер Мусаєв**
- **Рустем Курносов, Енвер Усеїнов, Ебабіль Ібрагімов**
- **двоє мешканці Ялти, яких затримали за «співпрацю з українськими спецслужбами».**
-
-
-
-
-

АРЕШТИ 140 (93)

За I півріччя 2023 року зафіксовано 140 випадків арештів, з них 93 – щодо представників корінного кримськотатарського народу. За аналогічний період 2022 року було зафіксовано 67 арештів, а у 2021 – 96.

АРЕШТИ

Вироки

За звітний період
зафіксовано 41 вирок

Нові арешти

За звітний період
зафіксовано 27 нових
арештів

Адмінарешти

За звітний період
зафіксовано 43
адмінарешти

АРЕШТИ

Вироки (41):

11 січня Південний окружний військовий суд у Ростові-на-Дону оголосив вирок фігурантам справи «Хізб ут-Тахрір» Аліму Каримову, Сейрану Муртазі, Ерфану Османову, Джемілью Гафарову та Сервету Газієву. Усім політв'язням призначили термін у вигляді позбавлення волі строком на 13 років та обмеження свободи пересування після звільнення терміном на 1 рік, для Сервета Газієва та Аліма Карімова – 1 рік та 6 місяців.

12 січня Південний окружний військовий суд у Ростові-на-Дону оголосив вирок фігуранту справи «Хізб ут-Тахрір» Раїфу Февзієву. Політв'язню призначили термін у вигляді позбавлення волі строком на 17 років та обмеження свободи пересування після звільнення терміном на 1 рік та 6 місяців.

АРЕШТИ

- **18 січня** Ворошиловський райсуд російського Ростова-на-Дону збільшив термін ув'язнення політв'язня Олега Приходька на 1 місяць.
- **17 лютого** Джанкойський районний «суд» в окупованому Криму оголосив вирок політв'язню Олексію Кисельову, якого російські силовики звинувачують в участі в батальйоні імені Номана Челебіджихана. Окупанти засудили чоловіка до 8,5 років позбавлення волі.
- **27 лютого** організаторам та активістам осередку «Свідки Єгови» в Ялті винесли вироки. Тараса Кузьо засудили до 6,5 років колонії, Сергія Люліна та Петра Жильцова до 6 років та 1 місяця колонії, а Дар'ю Кузьо – до 3 років умовного терміну.

АРЕШТИ

- **14 лютого** 31-річну соціальну працівницю притягнули до кримінальної відповідальності через «здійснення екстремістської діяльності за допомогою мережі Інтернет» і призначили покарання у вигляді двох років позбавлення волі умовно, з позбавленням права займатися педагогічною діяльністю терміном два роки. (дані уточнюються)
- **2 березня** Джанкойський районний «суд» в окупованому Криму засудив політв'язня Ігоря Халілова до 5 років позбавлення волі.
- **15 березня** Південний окружний військовий суд у Ростові-на-Дону засудив фігуранта справи «Хізб ут-Тахрір» Аметхана Абдулвапова до 10 років і 6 місяців позбавлення волі.

АРЕШТИ

- **30 березня окупанти засудили контрактника до 9 років колонії суворого режиму за залишення військової частини у Сімферополі.**
- **30 березня мешканця села Піонерське засудили до 10 років позбавлення волі за звинуваченнями у «підпалі військкомату» і «спробі підірвати залізницю». Імовірно, незаконно звинувачуваним є 39-річний Ігор Купіч.**
- **4 квітня у Криму військового Дениса Нарольського засудили до 9 років колонії за відмову воювати в Україні.**
- **Журналіста «Кримської солідарності» Амета Сулейманова взяли під варту, незважаючи на тяжкий стан його здоров'я.**
- **19 квітня окупанти засудили фігуранта справи «Хізб ут-Тахрір» Мурата Мустафаєва до 4 років колонії суворого режиму, з відбуванням перших 2 років у в'язниці.**

АРЕШТИ

- **Київський районний «суд» Акмєсджіта (Сімферополя) заочно засудив жителя Євпаторії до 9 років ув'язнення за участь у кримськотатарському батальйоні ім. Номана Челебіджихана.**
- **21 квітня Київський районний «суд» Севастополя оголосив вирок політв'язню Аппазу Куртамету. Окупанти засудили чоловіка до 7 років позбавлення волі.**
- **24 квітня Київський районний «суд» Сімферополя засудив до чотирьох років позбавлення волі севастопольця за участь у батальйоні ім. Номана Челебіджіхана».**
- **11 травня в Акмєсджіті (Сімферополі) окупанти засудили жителя міста Олешки, Котова Сергія Анатолійовича, до 20 років позбавлення волі. Його звинуватили в шпигунстві на користь України.**

АРЕШТИ

12 травня Армянський міський «суд» Криму засудив 36-річного громадянина України до п'яти років колонії суворого режиму за звинуваченням в участі батальйоні імені Номана Челебіджихана.

17 травня Південний окружний військовий суд у Ростові-на-Дону засудив:

- **Олександра Сізікова** до 17 років позбавлення волі з відбуванням перших чотирьох років у в'язниці;
- **Аліма Суф'янова** до 12 років позбавлення волі в колонії суворого режиму з відбуванням перших чотирьох років у в'язниці;
- **Сейрана Хайретдінова** до 12 років позбавлення волі в колонії суворого режиму з відбуванням перших чотирьох років у в'язниці.

АРЕШТИ

- **17 травня** окупанти засудили мешканця Керчі за коментар у соцмережах, який визнали за «екстремізм». На термін у 18 місяців йому заборонили займатись діяльністю, «пов'язаною з розміщенням матеріалів у інформаційно-комунікаційних мережах загального користування».
- **24 травня** Південний окружний військовий суд у Ростові-на-Дону оголосив вирок фігуранту «справи Хізб ут-Тахрір» Ернесту Сейтосманову. Його засудили до 18 років позбавлення волі з відбуванням перших чотирьох років у в'язниці, а також 1 року і 6 місяців обмеження після звільнення.

АРЕШТИ

- **31 травня** Південний окружний військовий суд у Ростові-на-Дону **призначив:**
 - **Джеббару Бекірову 17 років** позбавлення волі в колонії суворого режиму з відбуванням перших чотирьох років у в'язниці та 1,5 роки обмежень після звільнення
 - **Рустему Таїрову, Рустему Мурасову і Завуру Абдуллаєву по 12 років** позбавлення волі з відбуванням перших чотирьох років у в'язниці та рік обмежень після звільнення
- **6 червня** Богдана Зізу засудили до 15 років ув'язнення в колонії загального режиму. Перші чотири роки він проведе у в'язниці.

АРЕШТИ

- **6 червня засудили жителя Акмесджита (Сімферополя) до 10 років колонії через нібито «підготовку диверсії» на залізничних коліях у Джанкойському районі.**
- **16 червня фігуранта «справи Хізб ут-Тахрір» Ансара Османова засудили до 20 років позбавлення волі в колонії, перші 5 років він має провести у в'язниці**
- **Політв'язня Андрія Кулієвича засуджено до 7 років 6 місяців ув'язнення в колонії суворого режиму, Миколу Лагутіна – до 7 років 3 місяців колонії суворого режиму, Валентина Хорошаєва – до 7 років колонії суворого режиму, а Данила Решетніченка – до 2 років в колонії-поселенні.**

АРЕШТИ

Нові арешти (27):

4 січня заарештували журналіста, письменника та активіста, керівника ГО «Каховський плацдарм» Сергія Цигіпу, якого незаконно звинуватили у шпигунстві.

13 січня заарештували Голову ГО спілки ветеранів АТО Олександра Зарівного з Херсону, якого звинувачують у шпигунстві.

17 січня в окупованому Криму, Сімферопольському районі, у Кам'янці заарештували кримського татарина Асанова Ібраїма .

25 січня заарештували жителя Севастополя за нібито участь у кримськотатарському добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджихана.

АРЕШТИ

- **25 січня** заарештували Екрема Крош, Айдера Асанова, Рефата Сейдаметова, Османа Абдуразакова, Лемана Зекір'яєва, Халіла Мамбетова.
- **2 лютого** заарештували жителя Севастополя за нібито участь у кримськотатарському добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджихана. (дані затриманого уточнюються)
- **3 лютого** заарештували жителя Сімферополя за пости, які він викладав у російській соціальній мережі «ВКонтакте». (дані затриманого уточнюються)
-
-
-
-

АРЕШТИ

- **14 лютого** заарештували 35-річного жителя Ялти за нібито «публічну дискредитацію Збройних сил РФ». (дані затриманого уточнюються)
- **15 лютого** заарештували 20-річного севастопольця за підпал пункту збору гуманітарної допомоги «ЛДНР» та «заклики до тероризму». (дані затриманого уточнюються)
- **10 березня** у Сімферополі арештували 23-річного чоловіка, який розміщував в Інтернеті «заклики до насильства за національною ознакою». Щодо нього була порушена кримінальна справа за другою частиною статті 280 КК РФ.
- **13 березня** 39-річного чоловіка в окупованому Криму заарештували за нібито активну участь у кримськотатарському добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджихана.

АРЕШТИ

- **30 березня** у селищі Курман (Красногвардійське) «силовики» арештували чоловіка 43 років, який завідував місцевим релігійним осередком «Свідків Єгови».
- **Наприкінці березня** заарештували Сергія Горюнова, якого звинувачують у співпраці із ЗСУ і підготовці вибуху на керченській підстанції.
- **14 квітня** в окупованому Криму заарештували двох кримських татар за нібито активну участь у кримськотатарському добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджихана.
- **19 квітня** ФСБ в окупованому Криму заарештувала українського агента з «саморобною бомбою».
- **5 травня** Лефортовський суд у Москві заарештував кримську татарку Леніє Умерову на 2 місяці за підозрою в «державній зраді».

АРЕШТИ

- **10 травня** ФСБ заарештувала Єнюкова Андрія через нібито «підготовку підпалу складу паливно-мастильних матеріалів».
- **12 травня** ФСБ РФ заарештувала 34-річного мешканця Криму за те, що він нібито передавав дані про пересування російської техніки українським військовим.
- **24 травня** ФСБ заарештувала «лідера осередку «Свідків Єгови» Ак'яру (Севастополю). За попередньою інформацією затриманий є 31-річний Максим Зінченко.
- **30 травня** двох кримчан, 23 і 24 років, заарештували через підозру в участі добровольчому батальйоні ім. Номана Челебіджіхана.

АРЕШТИ

● Посмертний вирок (1):

●
●
● 2 березня Набі Аюба Рахімова, якого застрелили «силовики» під час затримання у 2021 року в Сімферополі, визнали винним у посяганні на життя «співробітників УФСБ Криму».

●
●
●
●
●

АРЕШТИ

Адмінарешти (43):

26 січня росіяни призначили адмінарешти затриманим кримським татарам:

Казиму Аблялімову 10 діб адмінарешту;

Абдульазізу Аджіумерову 12 діб адмінарешту;

Сейтхалілу Сейдаметову 12 діб;

Шевкету Кіямову 11 діб адмінарешту;

Аметову Амету 13 діб адмінарешту;

Жалілову Мідату 10 діб адмінарешту;

Селяметову Сабрі 13 діб адмінарешту;

Серверу Усеїнову 13 діб адмінарешту;

Рустему Куркчі 13 діб адмінарешту;

Енверу Куртнезирову 10 діб адмінарешту;

Длявіру Ібрагімову 13 діб адмінарешту;

Шевкету Куртумерову 10 діб адмінарешту;

Решату Параламову 15 діб адмінарешту;

Ісмету Меметову 12 діб адмінарешту;

Яг'ї Яг'яєву 12 діб адмінарешту;

Асану Зекер'яєву 14 діб адмінарешту;

Юсупу Усеїнову 13 діб адмінарешту;

Куламету Ібрагімову 12 діб адмінарешту;

АРЕШТИ

- Арсену Умерову 12 діб адмінарешту;
- Наріману Меджитову 13 діб адмінарешту;
- Абдумаджіту Зекеряєву 14 діб адмінарешту;
- Ремзі Іслямову 13 діб адмінарешту;
- Серверу Мемедляєву 13 діб адмінарешту;
- Лемару Ісмаїлову 13 діб адмінарешту;
- Сеттару Темиргазієву 14 діб адмінарешту;
- Ескендеру Абдулкарімову 13 діб адмінарешту;
- Айдеру Зекеряєву 13 діб адмінарешту.

АРЕШТИ

- **14 березня** двох хлопців з окупованого Криму було заарештовано через те, що один із них ходив у кофті із символом «Азова», а другий викладав у соцмережах фото і відео полку.
- **20 березня** в окупованому Криму, в Алушті затримали та поставили на облік чотирьох школярів за публікацію відео зі знищенням російського прапора.
- **У квітні** окупанти двічі арештовували кримську татарку Леніє Умерову та призначали їй по 15 діб адміністрації.
- **26 квітня** Абдурешита Джеппарова арештували на 12 діб.

АРЕШТИ

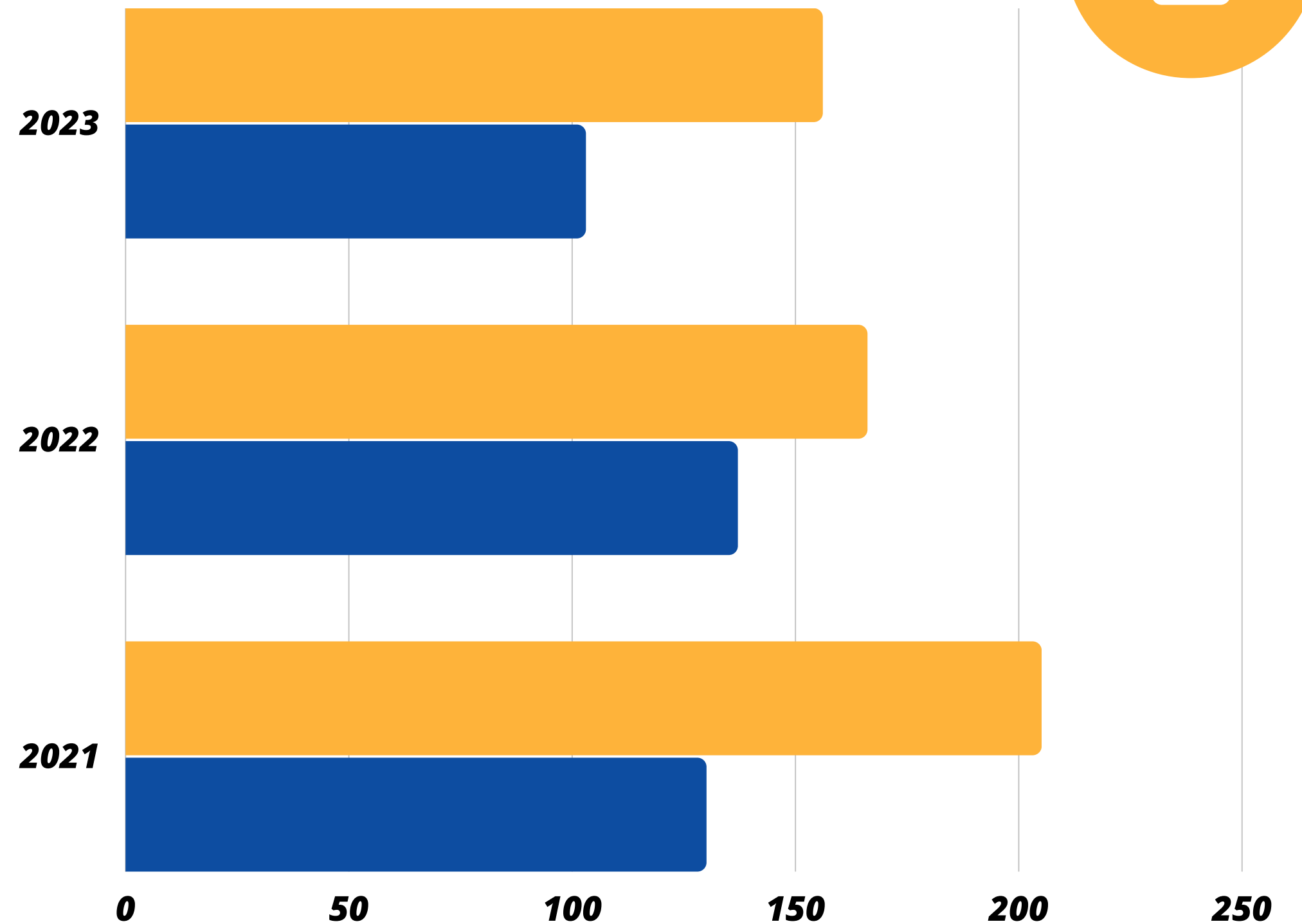
- **26 травня російські окупанти у Керчі затримали трьох юнаків, Жидкова Михайла, Савченка Єгора, а ім'я третього невідоме, які наносили написи про путіна, російську армію вбивць і приналежність Криму до України. Хлопців кинули за ґрати на 15 діб.**
- **У Керчі заарештували 20-річного Єгора Савченка заарештувала на 15 діб за «проукраїнські графіті».**
- **53-річного кримського татарина Ельдара Менсітова заарештували на 15 діб за «непідкорення співробітнику правоохоронних органів».**
- **Юрія та Олександра Величко заарештували на 15 діб за «дискредитацію армії рф».**

АРЕШТИ

- **Із 140 випадків арештів, 28 – продовження термінів арештів.**
- **Окупанти продовжили арешт: Енверу Крошу, Ренату Алієву, Едему Бекірову, Вілену Темер'янову, Олексію Кисельову, Олександрю Сізікову, Аліму Суф'янову, Сейрану Хайредінову, Рустему Мурасову, Рустему Таїрову, Джеббару Бекірову, Завуру Абдуллаєву, Андрію Білозерову, Олександрю Зарівному, Ернесту Сейтосманову, Рустему Таїрову, Завуру Абдуллаєву, Джеббару Бекірову, Рустему Мурасову, Аліму Суф'янову, Сейрану Хайретдінову, Олександрю Сізікову, Айдеру Асанову, Осману Абдуразакову, Леману Зекер'яєву, Екрему Крошу, Халілу Мамбетову і Рефату Сейдаметову.**

ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД 156 (103)

За I півріччя 2023 року зафіксовано 156 випадків порушення права на справедливий суд, 103 – щодо кримських татар. За аналогічний період 2022 року було зафіксовано 166 порушень, а у 2021 – 205.

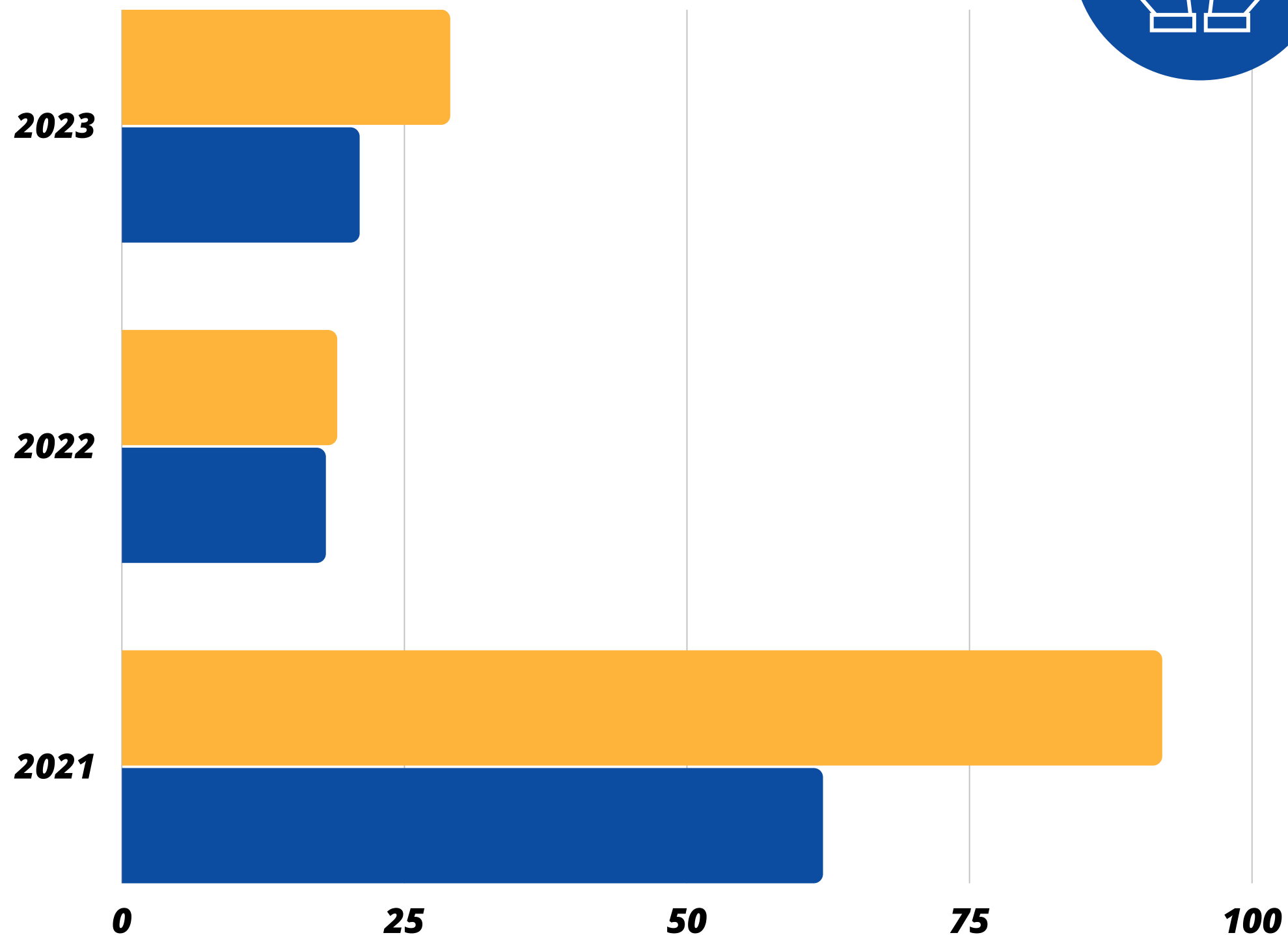

ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД

За звітний період, окрім продовження термінів арештів, вироків та нових арештів, продовжувалися фіксуватися системні відхилення апеляційних скарг адвокатів, а також винесення штрафів.

ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА ЗДОРОВ'Я 29 (21)

За I півріччя 2023 року зафіксовано щонайменше 29 випадків порушення права на найвищий досяжний рівень фізичного та психічного здоров'я, 21 – щодо кримських татар. За аналогічний період 2022 року було зафіксовано 19 порушень, а у 2021 – 92.

ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА ЗДОРОВ'Я

Протягом звітнього періоду це право було порушено щодо політв'язнів Криму – Руслана Нагаєва, Джеміля Гафарова (3), Руслана Абдурахманова, Костянтина Ширінга, Івана Яцкіна, Зеврі Абсеїтова, Руслана Зейтуллаєва та Олександра Сізікова, Амета Сулейманова, Ірини Данилович, Арсена Абхаїрова, Рустема Сейтмеметова, Теймура Абдуллаєва, Амета Сулейманова, Рустема Емірусейінова, Тимура Ялкабова, Зекір'ї Муратова, Нарімана Джелялова, Дмитра Штиблікова, Ремзі Меметова, Арсена Абхаїрова, Сейрана Хайредінова (2), Ірини Данилович (2), Богдана Зізи, Емір-Усеїна Куку.

ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА ЗДОРОВ'Я

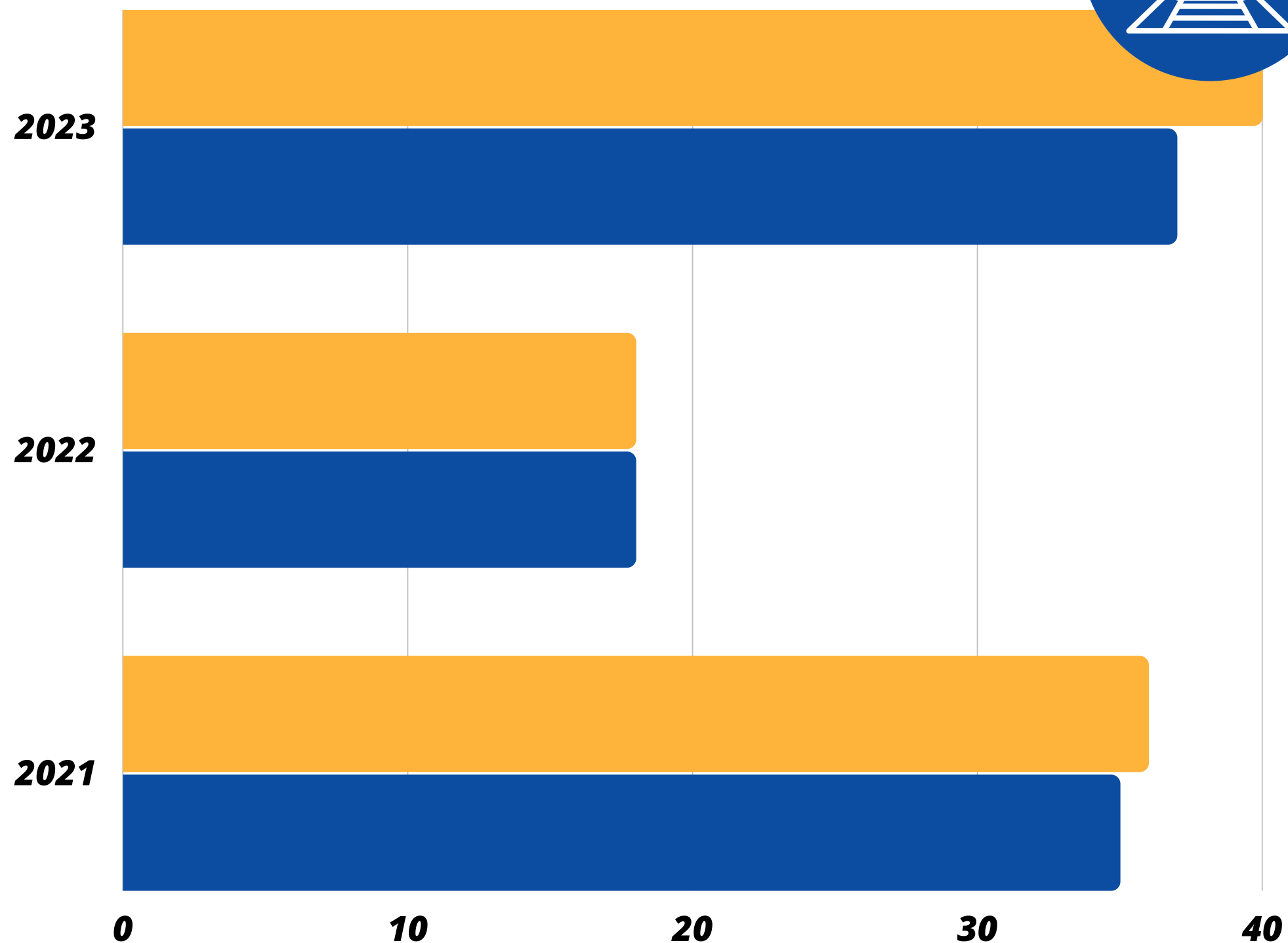
Більше того, через ненадання належної медичної допомоги в російських місцях несвободи загинули двоє політв'язнів: **Джеміль Гафаров та Костянтин Ширінг.**

Ці випадки порушень пов'язані з погіршенням стану здоров'я політв'язнів у місцях несвободи, ігноруванням клопотань адвокатів та самих ув'язнених, ненаданням належної медичної допомоги.

ЕТАПУВАННЯ 40 (37)

За I півріччя 2023 року було зафіксовано 40 випадків етапування, 37 – щодо кримських татар. За аналогічний період 2022 року було зафіксовано 18 етапувань, а у 2021 – 36.

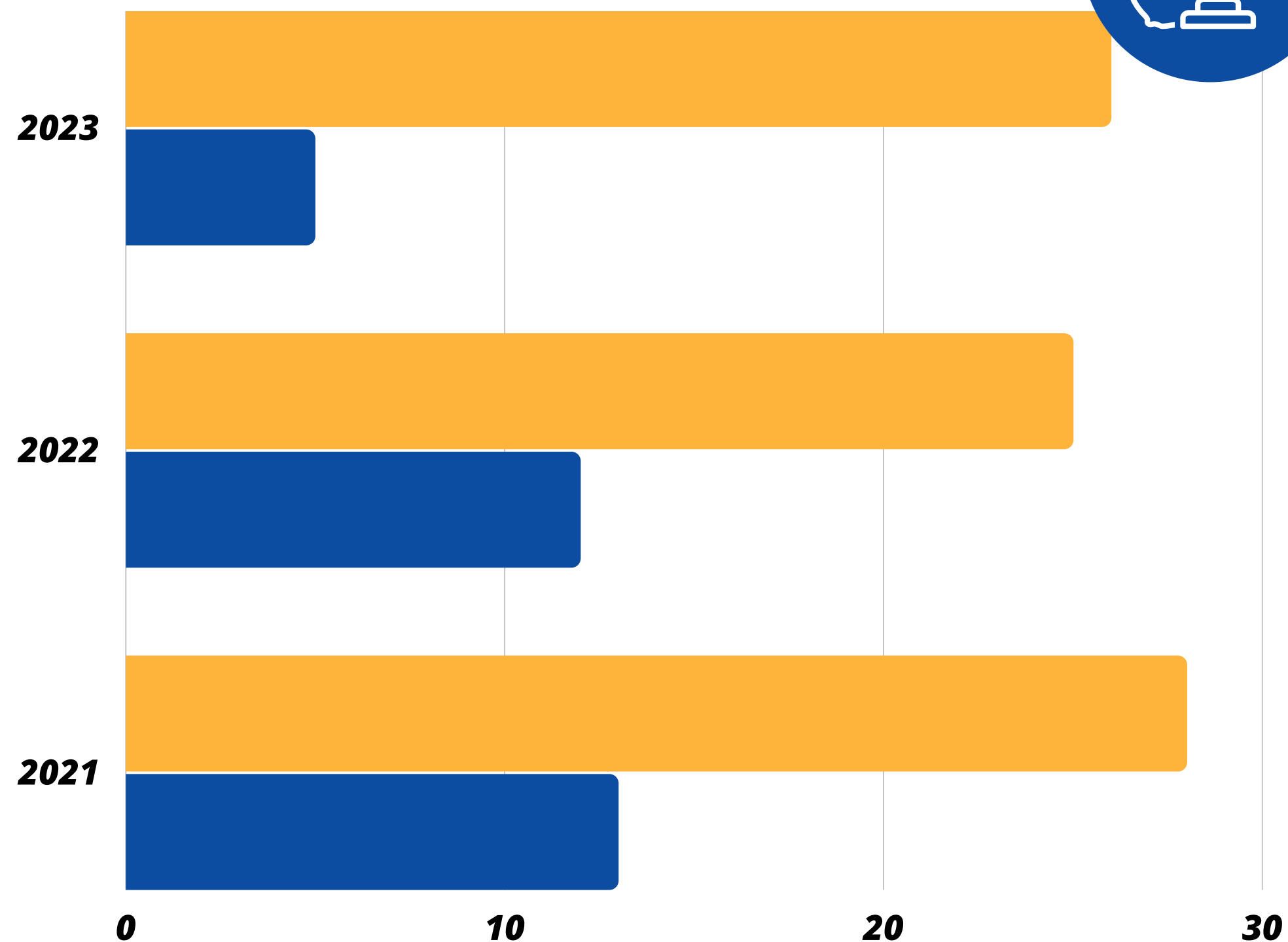

ЕТАПУВАННЯ

Окупанти етапували: Руслана Абдурахманова, Марлена Мустафаєва, Ленура Сейдаметова, Рустема Османова, Тимура Ялкабова, Еміля Зіядінова, Богдана Зізу, Арсена Ібраїмова, Артура Маметшаєва, Рустема Османова, Руслана Абдурахманова, Айдера Умерова, Мемета Долгополова, Костянтина Терещенка, Ігоря Халілова, Сергія Гудим, Акіма Гафарова, Халіла Аметова, Мамеда Мустафаєва, Олексія Кисельова, Ярослава Жука, Ібраїма Асанова, Марлена Асанова, Сервера Зекір'яєва, Мемета Белялова, Сейрана Салієва, Тимура Ібрагімова, Едема Смаїлова, Сервера Мустафаєва, Вілена Темер'янова, Енвера Кроша, Ріната Алієва, Едема Бекірова, Рустема Сейтмеметова, Сейтумера, Османа Сейтумерових, Раїма Айвазова, Ремзі Бекірова, Вадима Бектемірова та Шабана Умерова.

ШТРАФИ 26 (5)

За I півріччя 2023 року було зафіксовано 26 випадків винесення штрафів, 5 - щодо кримських татар. За аналогічний період 2022 року було зафіксовано 25 штрафів, а у 2021 - 28.

ЗАГАЛЬНА СУМА ШТРАФІВ

774 500 РУБЛІВ

(315 856 гривень)

ШТРАФИ

Окупанти оштрафували:

Ганну Красновську за «дискредитацію ЗС РФ» на 37 тисяч рублів, а Наталю Морозову та Євгену Варезанину на 30 тисяч рублів.

Активіста Руслана Умерова на 20 тисяч рублів.

Жителя Чорноморського району окупованого Криму оштрафували на 40 тисяч рублів за «дискредитацію ЗС РФ».

Мешканку Севастополя окупованого Криму Анастасію Жвік вдруге за «дискредитацію Збройних сил РФ» на 40 тисяч рублів.

двох дівчат за «дискредитацію збройних сил рф» на 50 тисяч рублів.

ШТРАФИ

матір політв'язня Сейрана Хайредінова - Гульнару Хайредінову на 500 рублів за «невиконання законних вимог судового пристава».

48-річного жителя Керчі за «дискредитацію армії рф» в соціальній мережі «Однокласники» на 30 тисяч рублів.

двох мешканок Євпаторії – Бондаренко Євгенію та Прошкіну Євгенію оштрафували на 30 тисяч рублів за «дискредитацію ЗС рф».

73-річного Федора Слинька за «дискредитацію російської армії» через пости в соціальній мережі «Однокласники»

29-річного жителя Нижньогірського району за «дискредитацію зс рф» через фотографію у футболці із українською символікою на 35 тисяч рублів

ШТРАФИ

● **Евеліну Меметову за «дискредитацію зс рф» через відео, на якому вона співала гімн України на 50 тисяч рублів**

● **Дениса Єжова за «дискредитацію зс рф» на 30 тисяч рублів**

● **Андрія Білозерова за повторну «дискредитацію» російської армії на 100 тисяч рублів**

● **20 квітня жінку, що родом із західної України і проживає в Криму 30 тисяч рублів за «дискредитації зс рф»**

● **23 квітня «українку на 30 тисяч рублів за «антиросійські висловлювання»**

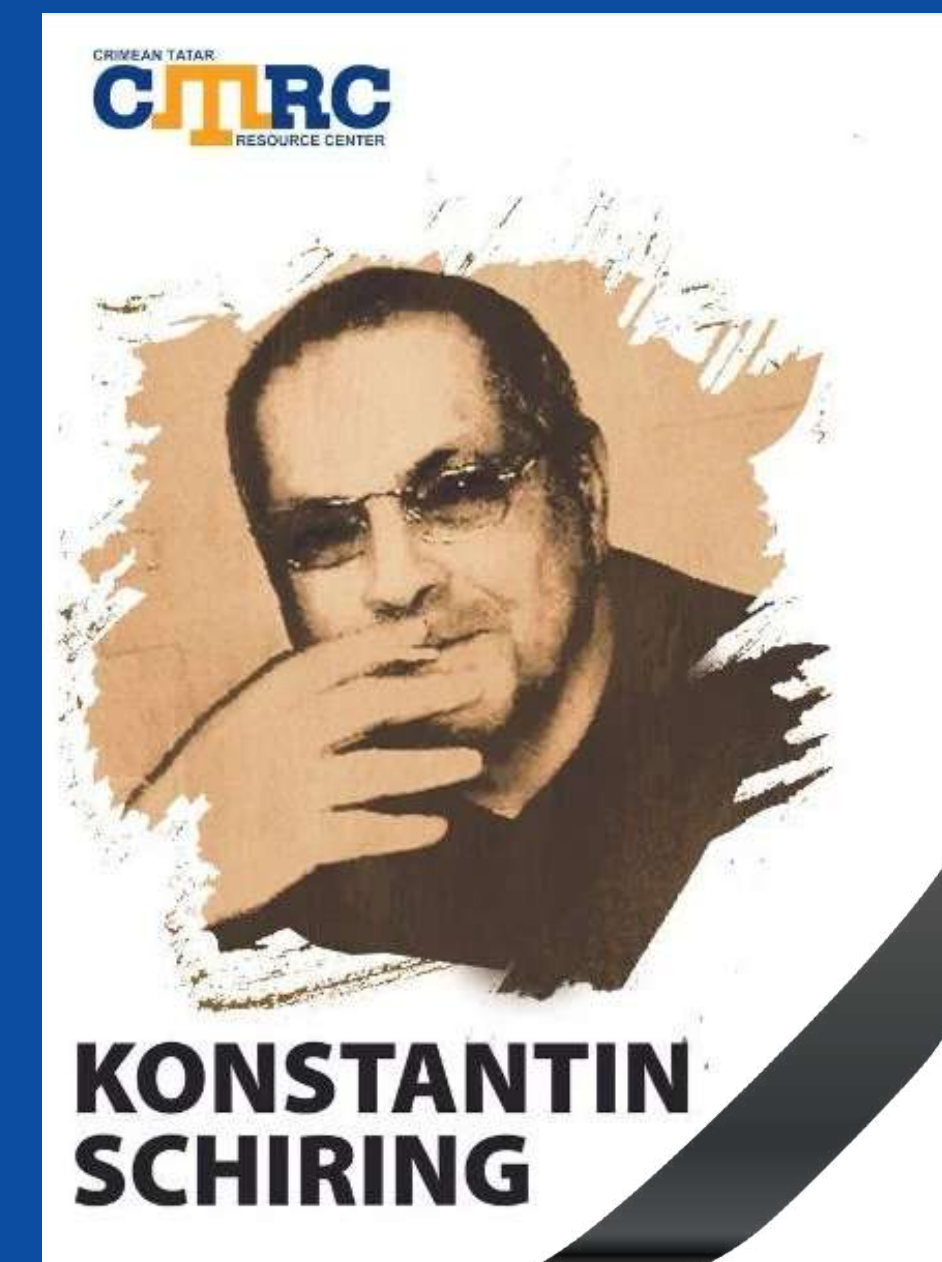
● **25 квітня 50-річного мешканця Старого Криму на 45 тис рублів за розміщення в мережі «Однокласники» кількох відеороликів.**

ШТРАФИ

- **17-річного жителя Ялти на 40 тисяч рублів за слова про підтримку України.**
- **Викладачку з Ак'яру (Севастополя) оштрафували на 15 тисяч рублів через коментарі в Телеграмі, які нібито «дискредитують армію рф».**
- **Юрія та Олександра Величко по 2000 рублів за «дискредитацію армії рф».**
- **Рустема Курносова і Енвера Усеїнова по 20000 рублів за «проведення публічного заходу без подачі в установленому порядку повідомлення про проведення публічного заходу».**
-
-
-
-

ЗАГИБЛІ 3 (2)

За I півріччя 2023 року
зафіксовано
щонайменше 3
загиблих, 2 із них –
кримські татари.

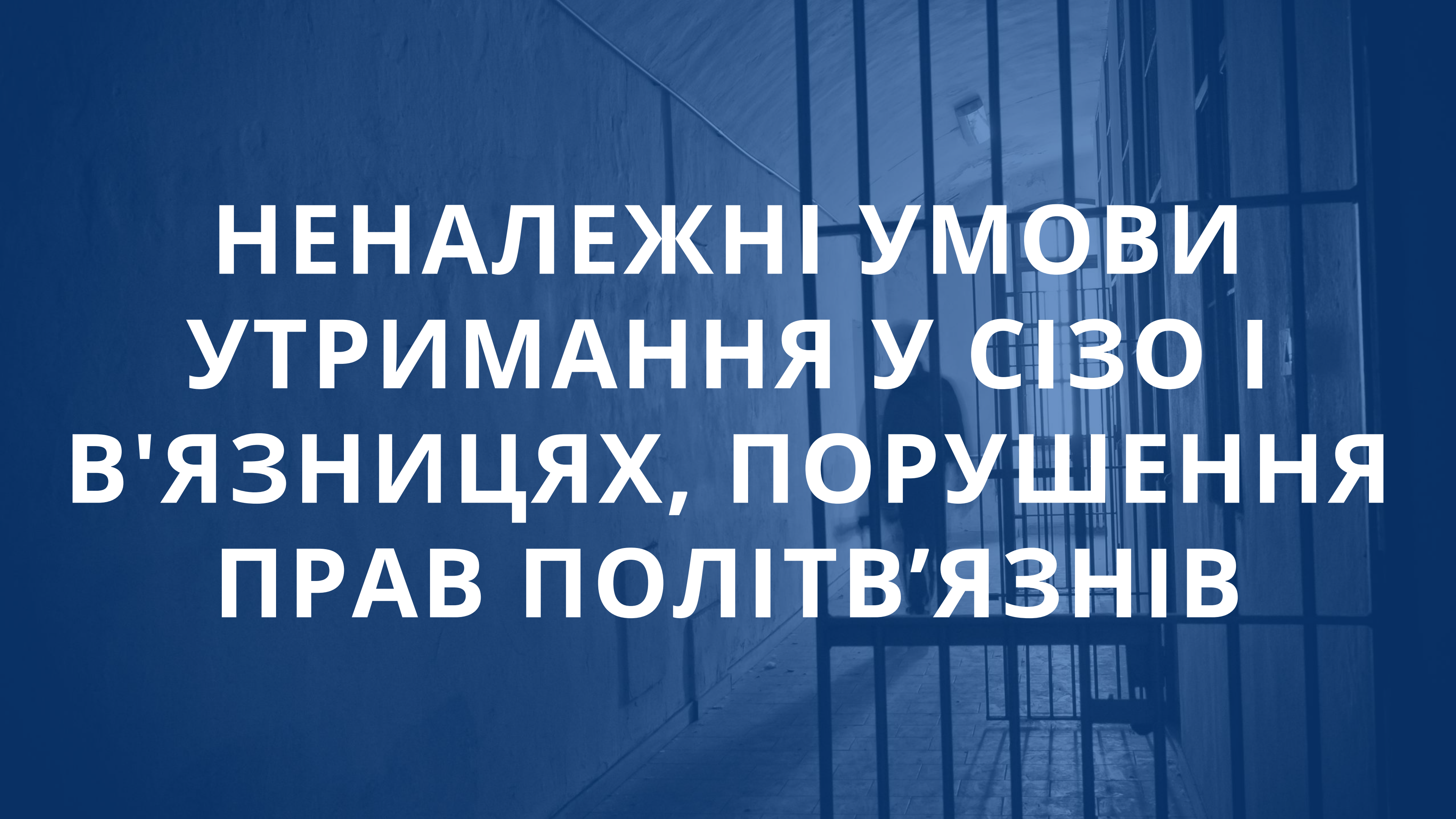
ЗАГИБЛІ 3 (2)

7 лютого в колонії № 5 м. Новотроїцьк Оренбурзької області помер Костянтин Ширінг.

10 лютого у СІЗО-3 м. Новочеркаська Ростовської області пішов з життя політв'язень Джеміль Гафаров.

У Бахчисараї 28-річний Ібраїм Аблязізов поїхав на мопеді і не повернувся додому. Через тиждень його знайшли мертвим.

**НЕНАЛЕЖНІ УМОВИ
УТРИМАННЯ У СІЗО І
В'ЯЗНИЦЯХ, ПОРУШЕННЯ
ПРАВ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ**

НЕНАЛЕЖНІ УМОВИ УТРИМАННЯ У СІЗО І В'ЯЗНИЦЯХ, ПОРУШЕННЯ ПРАВ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

Утримання у ШІЗО та спецблоках (14):

Політв'язень Арсен Джеппаров уже два місяці утримується в ШІЗО через так звані дрібні порушення: не вийшов на зарядку, відмовився заводити руки за спину тощо.

У лютому політв'язнів, кримських татар Тимура Ялкабова та Ельдара Кантимірова помістили до ШІЗО.

Політв'язня Сервера Зекір'яєва вже місяць утримують у ШІЗО з невідомих причин.

Політв'язні Ельдар Кантиміров та Тимур Ялкабов вже місяць утримуються у карцері.

НЕНАЛЕЖНІ УМОВИ УТРИМАННЯ У СІЗО І В'ЯЗНИЦЯХ, ПОРУШЕННЯ ПРАВ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

Вже 2 місяці кримський татарин Тимур Ялкабов перебуває у ШІЗО.

Ділявера Гафарова помістили до штрафного ізолятора у Ставрополі.

З 15 лютого 2023 року Ельдара Кантимірова утримують у ШІЗО, продовжуючи термін за різними приводами.

Громадянського журналіста Амета Сулейманова затриманого російськими силовиками 6 квітня, тримають у спецблоці.

Політв'язня Володимира Якименка помістили у ШІЗО за те, що він відмовляється працювати на рф.

Політв'язень Теймур Абдуллаєв вже понад 750 днів перебуває в ШІЗО російської колонії в Башкортостані.

НЕНАЛЕЖНІ УМОВИ УТРИМАННЯ У СІЗО І В'ЯЗНИЦЯХ, ПОРУШЕННЯ ПРАВ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

**Журналіст Марлен Сулейман Асанов понад місяць вже перебуває в ШІЗО.
Політв'язня Володимира Якименка перевели до штрафного ізолятора на
довгий термін через непокору.**

Примусова психіатрична експертиза (4):

**Халіл Мамбетов, Екрем Крош та Рефат Сейдаметов, які є фігурантами
справи «Хізб ут-Тахрір», відправлені на психіатричну експертизу у
Кримську республіканську клінічну психіатричній лікарню №1.**

**Османа Абдуразакова, етапували до психіатричної лікарні, де йому мають
провести примусову експертизу через вимогу слідчих органів.**

НЕНАЛЕЖНІ УМОВИ УТРИМАННЯ У СІЗО І В'ЯЗНИЦЯХ, ПОРУШЕННЯ ПРАВ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

Катування та погрози (7):

Нарімана Джелялова, а також активістів Асана та Азіза Ахтемових морально та фізично катують у Акмесджітському (Сімферопольському) СІЗО-2.

Ярослав Жук розповів про те, що співробітники ростовського СІЗО побили його.

53-річного кримського татарина Ельдара Менсітова, якого викрали 10 червня, катували, а також погрожували йому.

Співробітники колонії суворого режиму № 44 Кемеровської області погрожують та знущаються над незаконно засудженим Іваном Яцкіном.

НЕНАЛЕЖНІ УМОВИ УТРИМАННЯ У СІЗО І В'ЯЗНИЦЯХ, ПОРУШЕННЯ ПРАВ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

В Акмєсджіті (Сімферополі) 33-річного Кирила Баранника катуванням і погрозами примушували зізнатися в підриві залізничної колії.

НЕНАЛЕЖНІ УМОВИ УТРИМАННЯ У СІЗО І В'ЯЗНИЦЯХ, ПОРУШЕННЯ ПРАВ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

Політв'язня Рустема Османова змушують взяти громадянство рф.

Політв'язень Тимур Ялкабов повідомив, що робітники в'язниці ігнорують його права та права інших в'язнів, а також не надсилають і не фіксують скарги, які вони пишуть.

Політв'язня Ескендера Абдулганієва намагалися примусити прийняти російське громадянство.

Політв'язня Рустема Османова побили російські силовики. Стан здоров'я значно погіршився.

НЕНАЛЕЖНІ УМОВИ УТРИМАННЯ У СІЗО І В'ЯЗНИЦЯХ, ПОРУШЕННЯ ПРАВ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

Громадянина України Андрія Захтея, якого рішенням Некліновського районного суду Ростовської області на 4 доби запроторили у «КПЗ», повернули до Центру тимчасового утримання іноземних громадян, перебування в якому мало чим відрізняється від відбування покарання в колонії.

Ірина Данилович оголосила сухе голодування доти, поки їй не забезпечать «нормальне медичне лікування або до своєї смерті».

•«Суд» Феодосії обмежив Ірині Данилович доступ до матеріалів засідань «суду» у її кримінальній справі, тим самим завадив підготовку заперечень щодо них.

НЕНАЛЕЖНІ УМОВИ УТРИМАННЯ У СІЗО І В'ЯЗНИЦЯХ, ПОРУШЕННЯ ПРАВ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

У Руслана Месутова, після його етапування у в'язницю Липецької області, вилучили Коран.

У 25-річній кримській татарки Леніє Умерової співробітники фсб відібрали паспорт.

Сервер Мустафаєв заочно вступив до університету на юридичний факультет, але не зможе розпочати навчання, бо адміністрація колонії не передає йому техніку, надіслану його сім'єю.

З початку повномасштабної війни в Україні щодо Владислава Єсипенка посилюється психологічний тиск.

Еміль Зіядінов написав скаргу через неналежні умови утримання.

НЕНАЛЕЖНІ УМОВИ УТРИМАННЯ У СІЗО І В'ЯЗНИЦЯХ, ПОРУШЕННЯ ПРАВ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

16 травня, у Південному окружному військовому «суді» в Олександра Сізікова забрали право зачитати останнє слово.

Суд надав засудженому до 17 років позбавлення волі політичному в'язню Марлену Мустафаєву лише 15 діб для ознайомлення з 10 томами справи, у якій більше 7300 сторінок.

Кримський татарин Айдер Асанов, якого перевели із СІЗО-1 Акмєсджіта (Сімферополя) до СІЗО-2, поскаржився на умови утримання.

ПОРУШЕННЯ РЕЛІГІЙНИХ ПРАВ

ПОРУШЕННЯ РЕЛІГІЙНИХ ПРАВ

12 травня під час намазу до мечеті «Сувукъ-дере» у тимчасово окупованому Акмєсджіті (Сімферополі) приїхав російський ОМОН та місцева «поліція». У всіх відвідувачів мечеті перевіряли паспорти.

У Акмєсджіті (Сімферополі) представники так званого «фонду держмайна республіки Крим рф» здійснюють захоплення Кафедрального собору Православної Церкви України.

The background of the image is a lush tea plantation with rows of tea bushes. The entire image is overlaid with a semi-transparent blue filter. The text is centered and reads:

РУЙНУВАННЯ ЕКОСИСТЕМИ КРИМУ

РУЙНУВАННЯ ЕКОСИСТЕМИ КРИМУ

Окупанти розмістили військову техніку та радіаційні війська на заводі «Титан» у Армянську.

У Судаку стався розлив нафтопродуктів, у наслідок чого природі було завдано збитків на суму понад 290 000 грн.

У степовому Криму через нібито «аграрні роботи», а фактично – через чергові «фортифікації» окупантів біля траси Сімферополь-Армянськ знищується унікальна пам'ятка – «кам'яна карта» петрогліфів неоліту, відкрита у 1977 році.

У Керчі на березі знаходять мертвих дельфінів унаслідок дій окупантів.

The image features a blue-tinted background. In the foreground, a pair of metal scales of justice stands on a wooden surface. To the right, a wooden gavel rests on its sound block. In the background, a person's hands are visible, one holding a pen and writing on a document. The overall scene is associated with law and justice.

ІНШІ ПОРУШЕННЯ

ІНШІ ПОРУШЕННЯ

18 січня російські силовики прийшли до будинку кримськотатарської активістки Ельмаз Акімової в окупованому Криму, щоб провести з нею розмову. Вона вимушено покинула Крим.

Голова Судакського регіонального Меджлісу, забороненого в Криму з 2016 року, Ільвер Аметов розповів, що до нього двічі приїжджали правоохоронці. Причиною стали анонімні дзвінки про перебування заручників за його адресою.

Кримчанку Вероніку Носонову, що намалювала герб України на дитячому майданчику, змусили вибачатися на камеру.

ІНШІ ПОРУШЕННЯ

Кримськотатарським активістам знову вручають застереження про заборону на участь у «масових несанкціонованих заходах». Серед тих, до кого прийшли правоохоронці, опинилися літні батьки політв'язня Рустема Емірусеїнова та Арсена Абхаїрова, кореспондент «Кримської солідарності» Куламет Ібраїмов, 64-річна Шадіє Катик, 61-річна Зера Сатівалдієва, Юнус Велієв і навіть політв'язень Еміль Зіядінов, який вже декілька років перебуває в колонії.

Рашисти розповсюджують пропагандистські новини про те, що 40 українських дітей не бажають повертатися в Україну.

ІНШІ ПОРУШЕННЯ

Окупанти проводять ідеологічну пропаганду на тимчасово окупованих територіях, особливу увагу приділяючи дітям і молоді. Вони відправляють українських дітей до таборів із пропагандистською риторикою.

Підконтрольна росії Адвокатська палата Криму анулювала ліцензії Лілі Гемеджі та Рустема Камільова, повідомляє Представництво президента України в АР Крим.

30 квітня у 25-річної кримської татарки Леніє Умерової співробітники фсб відібрали паспорт.

ІНШІ ПОРУШЕННЯ

Росіяни спіймали 16-річного юнака, який у соціопитуванні в Криму заявив, що не боїться контрнаступу ЗСУ та підтримує Україну. «Правоохоронці» тимчасово окупованого півострова змусили хлопця просити вибачення на камеру.

Тіло Набі Рахімова, котрий був убитий силовиками у 2021 році, відмовляються віддавати рідним.

12 травня 2023 року Неклинівський районний суд Ростовської області продовжив строк тримання Андрія Захтея в центрі тимчасового утримання іноземних громадян на декілька тижнів.

ІНШІ ПОРУШЕННЯ

Напередодні 18 травня в Криму окупанти почали розсилати застереження щодо заборони участі у мітингах, пікетах або будь-яких зборах. Зокрема, повідомлення надходили з Судака, Акмєсджіта (Сімферополя) та Бахчисараю, а також з Нижньогірського району.

Золоті артефакти візантійського періоду були вперше вивезені окупантами з Ак'яру (Севастополю).

19 травня у Криму пенсіонерка написала на дівчину донос в поліцію за те, що у неї на нозі було начебто тату з Степаном Бандерою. Як виявилось, татування у дівчини було з актором Кілліаном Мерфі.

24 травня російські окупанти в Аксмєсджіті (Сімферополі) «націоналізували» будівлю Меджлісу кримськотатарського народу.

ІНШІ ПОРУШЕННЯ

Викладачку з Ак'яру (Севастополя) звільнили з роботи і засудили через коментарі в Телеграмі, які нібито «дискредитують армію рф».

Російська влада тимчасово окупованого Криму вводить «нові стандарти освіти», які передбачають скорочення програми навчання кримськотатарською мовою. Вчителі стверджують, що дисципліна перейде в статус факультативних занять

Кримська правозахисна організація Qırım Gayesi («Кримська ідея») повідомила про припинення своєї діяльності у Facebook через переслідування окупантами кримськотатарського правозахисника Абдурешита Джеппарова.

54-літню жительку Ак'яру (Севастополь) затримали і примусили вибачатися на камеру через те, що вона сказала «Слава Україні».

A soldier in camouflage gear is shown from the side, holding a rifle. The image is overlaid with a semi-transparent blue filter. Centered over the image is white, bold, uppercase text. The text is arranged in four lines, reading: "ВІЙСЬКОВІ НАВЧАННЯ," "ПРОПАГАНДА," "НЕЗАКОННА" and "МОБІЛІЗАЦІЯ".

**ВІЙСЬКОВІ НАВЧАННЯ,
ПРОПАГАНДА,
НЕЗАКОННА
МОБІЛІЗАЦІЯ**

МОБІЛІЗАЦІЯ

З 9 січня 2023 року відповідно до Наказу ФСБ Росії від 6 січня обмежений виїзд громадян росії, які підлягають призову з мобілізації.

В окупованому Криму в Білогірському (Къарасувбазарском) районі окупанти проводять масовий обхід подвір'я, практично у всіх селах.

Переважно дворами кримських татар. Ця операція називається «Візит».

Голові Правління Кримськотатарського Ресурсного Центру Ескендеру Барієву надіслали документ під назвою «Список граждан крымско-татарской национальности, уклоняющихся от призыва на военную службу призывного пункта Белогорск и Белогорский район (по которым проводятся розыскные мероприятия)».

ПРОПАГАНДА

Влада окупованого Криму активно розвиває «Рух Перших». Дітей насильно зтягують на заходи пропагандистських структур.

«Заступник міністра майнових та земельних відносин» окупованого Криму Анатолій Заїченко заявив, що на півострові видаватимуть земельні ділянки «бійцям СВО» наприкінці 2023 року.

В окупованому Криму планують читати школярам курс про «СВО»

«Депутат» Сімферопольської міської ради, директор школи № 44 ім. А. Абденанова Гульнара Муртазаєва заявила, що в окупованому Криму діти почнуть вивчати тему про «Спеціальну військову операцію в Україні».

Російські окупанти в Криму розсилають звернення вчителям з вимогою підготувати разом із дітьми малюнки та листи російським солдатам, які беруть участь у російсько-українській війні.

ПРОПАГАНДА

● На вулицях окупованого Криму з'являється все більше банерів із рекламою російської армії, а в гучномовцях Сімферополя звучать вірші про росію, які читають школярі.

● 18 лютого у Феодосії на козацькій базі «Витязь» відбувся турнір козацьких кадетських організацій, присвячений так званому російському «Дню захисту вітчизни».

● В окупованому Криму, в Севастополі, у Зимовому саду Будинку офіцерів флоту відкрилася фотовиставка дружин російських солдат, які воюють проти України.

● 23 лютого на площі Нахімова в Севастополі окупанти провели виставку озброєння та тилового забезпечення, на якій відвідувачів агітували йти добровольцями на «спецоперацію».

ПРОПАГАНДА

● Біля Графської пристані військові рф встановили армійські агітаційні намети та рекрутські пункти, куди й відправляли людей.

● В окупованому Севастополі російська влада розвісила листівки із закликом записуватися на військову службу в армію рф.

● В Ялті відкрили меморіал «героям спеціальної військової операції». Було встановлено меморіальні таблички 12 військовим рф, серед них є строковики з крейсера «Москва» – Єгор Шкребець і Леонід Савін.

● В окупованому Криму розповсюджуються підручники, в яких території України зображуються без Криму.

● 29 тисяч дітей входить до рядів «Юнармії» в окупованому Криму

● На території Юсуповського палацу встановили стенди із інформацією про живих та загиблих російських військових.

ПРОПАГАНДА

В селищі Зуя Карасувбазарського (Білогорського) району активно агітують вступити до лав росгвардії. Зокрема, окупанти роздають пропагандистські листівки.

В одній із шкіл Сімферополя дітей відправляють на курси військової підготовки.

1 квітня в окупованій Керчі співробітники поліції продовжують проводити «профорієнтаційну роботу». Вони агітували працівників хлібокомбінату перекваліфікуватися на поліцейських.

16 квітня біля стадіону «Локомотив» у Сімферополі працював агітаційний пункт, де кримчан призивного віку спонукали вступати до армії рф.

Відомо, що понад 30 тисяч дітей, що знаходяться на тимчасово окупованій території Криму, були затягнуті в російський рух «Юнармія».

ПРОПАГАНДА

З 1 вересня кримським школярам планують почати викладати так звану «початкову військову підготовку».

16 червня в ялтинському домі-музеї Чехова відкрили виставку робіт, що були створені у так звані «зоні СВО».

У Криму готують додаткові підрозділи територіальної оборони.

Медцентр ім. Семашка в Акмєсджіті (Сімферополі) віддали на потреби окупантів, місцевим жителям відмовляють у лікуванні.

НАВЧАННЯ

2 лютого Росгвардія провела тактичні тренувальні заняття в окупованому Криму.

24 березня у Севастополі «сили ППО проводили тренування.

7 квітня на полігоні біля Кєзлєву (Євпаторії) проводилися навчання окупантської армії.

16 травня у Кєзлєві (Євпаторії) проходили навчання силовиків рф.

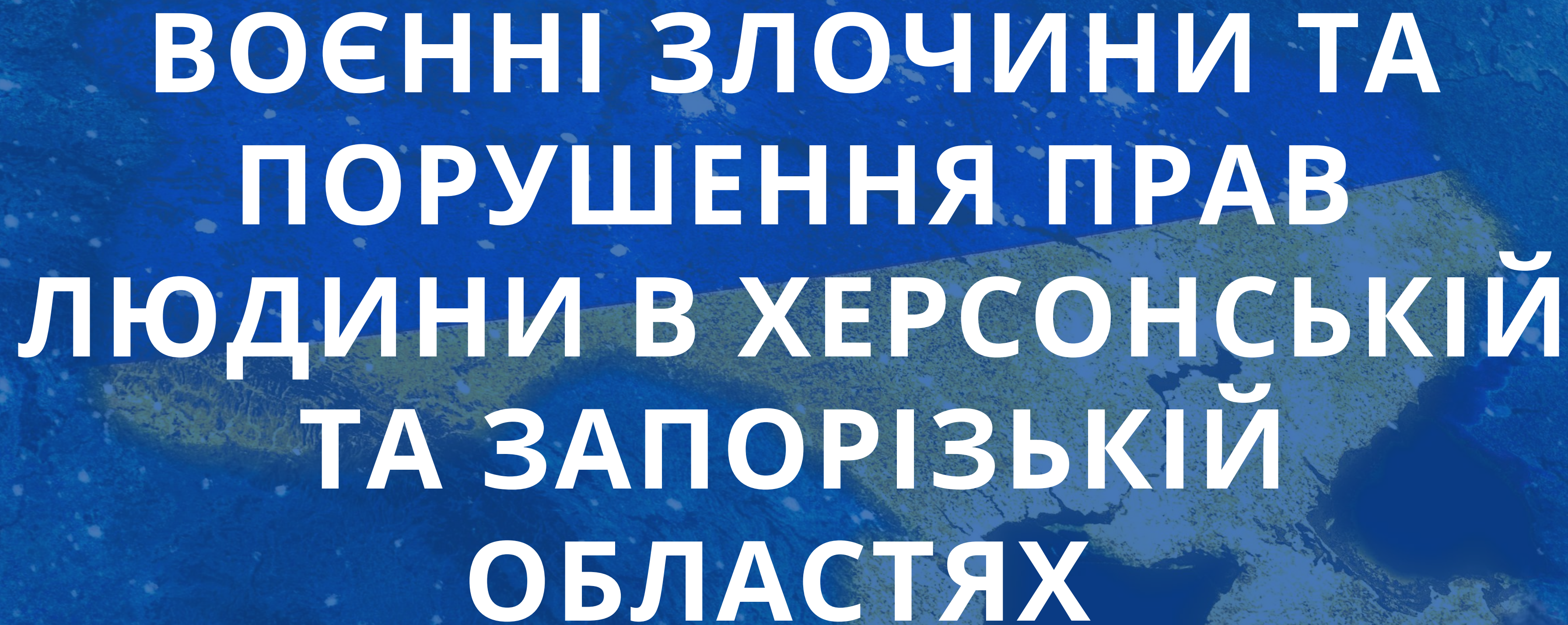
14 травня в Ак'ярі (Севастополі) у зв'язку із військовими навчаннями було чуто кулеметну стрілянину і пуски.

24 травня Кримський міст закрили через навчання російських силовиків.

26 травня окупанти провели навчання російських екстрених служб та правоохоронних органів у місті Саки.

НАВЧАННЯ

- **29 травня у Стрілецькій бухті Ак'яра (Севастополя) проходили и «тренувальні стрілянини».**
- **6 червня у Кезлеві (Євпаторії) знову проводять навчання окупантської армії.**
- **8 червня російські окупанти перекрили Кримський міст заради того, щоб провести «антитерористичні навчання».**

**ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ ТА
ПОРУШЕННЯ ПРАВ
ЛЮДИНИ В ХЕРСОНСЬКІЙ
ТА ЗАПОРІЗЬКІЙ
ОБЛАСТЯХ**

ЗАТРИМАННЯ/ ВИКРАДЕННЯ – 34 (6)

За I півріччя 2023 року ми зафіксували щонайменше 34 випадки насильницьких викрадень в Херсонській та Запорізькій областях, 6 з них – щодо представників кримськотатарського народу.

ЗАТРИМАННЯ/ВИКРАДЕННЯ

Окупанти викрали:

16 листопада 2022 року двох хлопців із Бердянська - Даміана Омел'яненка і Артура Шашенка (про цей випадок стало відомо у січні);

12 січня трьох жителів Херсонщини за фото в телефонах;

18 січня жителя Василівки Каховського району Віталія Московенка;

18 січня жителя селища Зелений Під Каховського району Олександра Буряка.

18 січня жителя Зеленого Поду 45-річного Віктора Міннігулова.

19 січня двох мешканців Генічеська.

22 січня жителя Софіївки Каховського району Олексія Кравця.

ЗАТРИМАННЯ/ВИКРАДЕННЯ

● 2 лютого у селі Бойове Генічеського району двох братів **Батюха Вадима Миколайовича та Батюха Федора Миколайовича**, а також їх сусіда **Заренського Олега Миколайовича**.

● 4 лютого у Добропіллі на Херсонщині настоятеля Свято-Троїцького храму **Платона Данищука**.

● 16 лютого в окупованій Голій Пристані на Херсонщині викладачку музичної школи **Галину Маменко з її чоловіком**.

● 20 лютого на пункті пропуску Убилинка – Гребнево російсько-латвійського кордону громадянина України, мешканця Генічеського району Херсонської області **Зарінського Романа (чоловіка знайшли)**

● 33-річного **Артема Баранова** та 34-річного **Євгена Пришляка** (стало відомо про ці випадки у лютому)

ЗАТРИМАННЯ/ВИКРАДЕННЯ

- **16 березня у Новоолексіївці кримського татарина Рустема Вірасті;**
- **30 березня старосту одного з населених пунктів Скадовського району;**
- **13 серпня 2022 року мешканця Нової Каховки Херсонської області Пришляка Євгена Олександровича (стало відомо у квітні);**
- **6 квітня чотирьох співробітників Запорізької АЕС;**
- **7 квітня «агентів України» у Херсонській області (дані щодо затриманих уточнюються) ;**
- **22 квітня 30-річного жителя Скадовського району Херсонської області;**
- **25 квітня голову Софіївської сільської ради в Бердянському районі Станіслава Захаревича;**
- **3 травня у селі Партизани Генічеського району трьох кримських татар: Асана Дурсунова, Ленура Халілова, Халіла Ібрагімова;**

ЗАТРИМАННЯ/ВИКРАДЕННЯ

- **25 травня** у Херсонській області трьох осіб за нібито активну участь у кримськотатарському добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджихана;
- **28 червня** у Каховці 39-річного чоловіка (дані викраденого уточнюються).

ОБШУКИ – 13

**За I півріччя 2023 року ми зафіксували
щонайменше 13 обшуків в Херсонській та
Запорізькій областях.**

ОБШУКИ

19 січня у будинку 32-річного чоловіка провели незаконний обшук, після чого він був затриманий окупантами за передачу інформації про розташування російських особових складів, техніки та блокпостів.

8 лютого російські окупанти провели обшуки у будівлі офісу Свідків Єгови у Скадовську Херсонської області.

16 березня у Новоолексіївці провели обшук у будинку кримського татарина Рустема Вірасті, якого звинуватили в участі у кримськотатарському добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджихана.

3 травня російські окупанти почали масово проводити обшуки у селі Партизани Генічеського району. Відомо, що силовики забрали щонайменше 10 чоловік.

АРЕШТИ – 12 (5)

За I півріччя 2023 року ми зафіксували 12 арештів в Херсонській та Запорізькій областях, 5 з них – щодо представників кримськотатарського народу.

АРЕШТИ

У січні стало відомо, що журналіста, письменника та активіста, керівника ГО «Каховський плацдарм» Сергія Цигіпу з Нової Каховки Херсонської області заарештували через звинувачення у «шпигунстві». Наразі його утримують в СІЗО Сімферополя окупованого Криму.

У січні стало відомо, що Голову ГО спілки ветеранів АТО Олександра Зарівного заарештували через звинувачення у «шпигунстві». Наразі його утримують в СІЗО Сімферополя окупованого Криму.

У січні стало відомо, що Дмитра Захарова, заарештували через звинувачення у «шпигунстві». Наразі його утримують в СІЗО Сімферополя окупованого Криму.

АРЕШТИ

У січні стало відомо, що Херсонського волонтера Миколу Петровського заарештували через звинувачення у «шпигунстві». Наразі його утримують в СІЗО Сімферополя окупованого Криму.

16 березня у Новоолексіївці заарештували кримського татарина Рустема Вірасті за нібито активну участь у кримськотатарському добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджихана.

25 травня у Херсонській області заарештували трьох осіб за нібито активну участь у кримськотатарському добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджихана.

Понад рік у в'язниці утримують жителів Бердянська: 47-річного Віталія Володимировича Расторгуєва та Кривцова В.В. Їх затримали за «підготовку до акту міжнародного тероризму».

АРЕШТИ

У СІЗО у селі Чонгар Генічеського району Херсонської області знаходиться Ленур Халілов, якого затримали за «організацію незаконного збройного формування чи участь у ньому».

Вироки (1):

11 травня в Акмєсджіті (Сімферополі) «суд» засудив жителя міста Олешки, Котова Сергія, до 20 років позбавлення волі. Його звинуватили в шпигунстві на користь України.

ВБИВСТВА (265)

За I півріччя 2023 року ми зафіксували 265 випадків убивств в Херсонській та Запорізькій областях.

ВБИВСТВА

12 січня в селі Коробки Каховської громади, російські військові вбили двох місцевих жителів.

Жителя Каховської громади Сергія Воронина військові РФ катували, а згодом викинули поблизу його будинку, через те, що в чоловіка брат служить в ЗСУ. Чоловік помер.

У січні загинув волонтер Сергій Федоренко. За свою проукраїнську позицію волонтер двічі побував «на підвалі» у російських окупантів. Після другого «візиту» — не вижив.

Вночі 20 січня російські військові вбили жителя тимчасово окупованого селища Комиш-Зоря Запорізької області Костянтина Ковалевського.

ВБИВСТВА

Російські окупанти до смерті закатували Заслуженого лісівника України Володимира Носика, який працював у Пологівському лісгоспі.

13 березня у деокупованому селі Брускинське на Херсонщині виявили тіло 63-річного місцевого жителя, якого під час окупації закатували російські військові.

Напочатку березня цього року в одному з сіл тимчасово окупованої Горностаївської громади російські військові вбили місцевого жителя.

13 квітня на Херсонщині знайшли тіло закатованого росіянами 63-річного чоловіка.

У Бердянську окупанти вбили двох хлопців 2006 р.н. за те, що вони ліквідували колаборанта та росіянина. Це були Тигран Оганесян та Микита Ханганов.

ВБИВСТВА

За I півріччя 2023 року було зафіксовано 10853 обстріли, 689 поранених, 188 загиблих у Херсонській області та 13344 обстрілів, 218 поранених, 56 загиблих у Запорізькій (на окупованих та неокупованих територіях).

РУЙНУВАННЯ ЕКОСИСТЕМИ

The image features a blue-tinted background with a central focus on environmental care. A hand on the left holds a small amount of soil and several seeds. In the center, a small green plant with two leaves is growing inside an inverted glass lightbulb that sits on a base of soil. A hand on the right is shown watering the plant, with a stream of water falling from its fingers. The overall scene is overlaid with a semi-transparent blue filter, and the text 'РУЙНУВАННЯ ЕКОСИСТЕМИ' is prominently displayed in white, bold, uppercase letters across the middle.

РУЙНУВАННЯ ЕКОСИСТЕМИ

6 червня рф підірвала Каховську ГЕС та спричинила одну з наймасштабніших техногенних катастроф у Європі.

Після підриву Каховської ГЕС солоність води впала нижче норми у майже три рази.

У Херсонській області на острові Джарилгач, який тимчасово окупований військами рф, згоріла вся рослинність.

Російські окупанти підірвали дамбу невеликого водосховища біля окупованого с.Новодарівка Пологівського району Запорізької області, щоб стримати просування українських військ.

Нацпарки «Великий Луг» та «Кам'янська Січ» перетворюються на пустелю через підрив ГЕС.

The background is a blue-tinted photograph of a metal grate. A heavy metal chain is draped across the grate, and a thick, braided rope is coiled in the upper right corner. The overall mood is industrial and secure.

КАТУВАННЯ ТА ПОГРОЗИ

КАТУВАННЯ ТА ПОГРОЗИ

- В тимчасово окупованій Новій Каховці на Херсонщині загинув волонтер **Сергій Федоренко**. За свою проукраїнську позицію волонтер двічі побував «на підвалі» у російських окупантів. Після другого «візиту» — не вижив.
- Стало відомо, що російські окупанти облаштували **дві катівні** в одному з сіл тимчасово окупованого Скадовського району.
- Російські окупанти до смерті закатували Заслуженого лісівника України **Володимира Носика**, який працював у Пологівському лісгоспі.
- Жителя Каховської громади **Сергія Воронина** військові РФ катували, а згодом викинули поблизу його будинку, через те, що в чоловіка брат служить в ЗСУ. Чоловік помер.
- Російські окупанти створили нову катівню в Енергодарі.

КАТУВАННЯ ТА ПОГРОЗИ

У деокупованому селі Брускинське на Херсонщині виявили тіло **63-річного місцевого жителя**, якого під час окупації закатували російські військові.

24 травня стало відомо, що двоє підлітків з тимчасово окупованого Бердянська Запорізької області Тігран Оганнісян та Микита Ханганов, отримали обвинувачення від Слідчого комітету рф у нібито підготовці диверсії на залізниці. Із 30 вересня 2022 року Тігран і Микита піддавалися переслідуванням з боку російських правоохоронних органів. Відомо, що Тіграна жорстоко допитували «слідчі органи» із застосуванням побоїв та катування електричним струмом.

Російські окупанти облаштували катівню на території школи у селищі Великі Копані Херсонської області, де в нелюдських умовах тримають проукраїнськи налаштоване населення.

The background features a network diagram with several stylized human figures. Each figure is positioned at a node of the network, which is represented by a series of interconnected lines forming a complex web. The figures are rendered in a light blue color, matching the overall theme of the image. The text is centered over this graphic.

ПРИЗНАЧЕННЯ ОКУПАЦІЙНОЇ ВЛАДИ

ПРИЗНАЧЕННЯ ОКУПАЦІЙНОЇ ВЛАДИ

Окупанти обрали нового «голову» Виборчої комісії Херсонської області.
Головою Виборкому було «обрано» **Марину Захарову**.

ДЕПОРТАЦІЯ ДІТЕЙ ТА ПРОПАГАНДА

ДЕПОРТАЦІЯ ДІТЕЙ ТА ПРОПАГАНДА

У місцевих школах Каховського району російські військові забороняють дітям навчатись онлайн за українською програмою. За відмову вчителів викладати за російською програмою, окупанти погрожують примусово вивозити дітей на так зване «навчання» вглиб тимчасово окупованих територій Херсонщини та Криму, а також до Росії.

Росіяни вивезли дітей із окупованих територій Херсонської області до Криму, а саме до «Артеку» нібито для «продовження зимових канікул».

У Кєзлєві (Євпаторії), у двох таборах Лучисте та Дружба перебуває близько 600 дітей із Херсонської області.

У тимчасово окупованому Енергодарі росіяни організовують дітям старших класів «екскурсії» до Волгодонська та Ростовської АЕС.

ДЕПОРТАЦІЯ ДІТЕЙ ТА ПРОПАГАНДА

Окупанти створюють підліткове мілітарне угруповання у Запорізькій області, яке допомагатиме з «охороною правопорядку» на тимчасово окупованій частині Запорізької області.

В тимчасово окупованому Стрілковому Генічеського району так звані «вчителі» примушують школярів на перерві співати гімн рф. А після уроків залишають з батьками вивчати російські конституцію, закони, історію та літературу, повідомляє Генштаб ЗСУ.

Окупанти проводили примусову евакуацію дітей з Енергодару до Криму, що триватиме до 20 квітня.

Учням школи №2 у Генічеську «вручили» російські паспорти.

ДЕПОРТАЦІЯ ДІТЕЙ ТА ПРОПАГАНДА

В школи тимчасово окупованого Скадовська завозять російські книги, у тому числі підручники із російською пропагандою.

У Херсонській області збираються ввести три обов'язкові мови, одна з них є мовою окупанта.

На Запоріжжі у школі «Інтелект» смт Кам'янка вчителі-колаборанти вмовляють батьків віддати дітей нібито на «оздоровлення» в Крим.

ІНШІ ПОРУШЕННЯ

ІНШІ ПОРУШЕННЯ

В одному із населених пунктів Каховського району Херсонщини окупаційна влада почала «націоналізацію» майна місцевих підприємців.

У тимчасово окупованому Енергодарі окупанти захопили заклади освіти та комунальні підприємства.

Пункт пропуску у Василівці на Запоріжжі закритий вже місяць.

Переміщуватися людям дозволяють виключно тимчасово окупованими територіями, але за наявності перепусток.

Російські військові розікрали центральну районну лікарню у Скадовську, вивезли все обладнання.

Російські окупанти активно роздають анкети на окупованих територіях Херсонської області. Ця анкета включає такі пункти, як: громадянство; національність; освіта; місце роботи; наявність зброї та ін.

ІНШІ ПОРУШЕННЯ

● Російські війська звели на захопленій території на півдні України військову базу.

● В місті Токмак Запорізької області російські окупанти примусово виселяють мирних громадян зі своїх помешкань, щоб заселити місцевих колаборантів.

● На Херсонщині у тимчасово окупованій Новій Каховці, Брилівці та Новокиївці російські військові звиряють реєстрацію та документи права власності на житло у місцевих жителів. У разі відсутності документів на житло, російські окупанти погрожують виселити протягом тижня, а в ті оселі заселятимуть військових рф.

● У тимчасово окупованих районах Херсонської області російські військові агітують переважно колаборантів вступати до їхньої армії.

ІНШІ ПОРУШЕННЯ

● На Херсонщині, у Новій Каховці, російські військові обшукують приватні садиби місцевого населення з метою вилучення плавзасобів.

● Російські військові додатково відкрили шлюзи біля машинної зали Каховської ГЕС. Через це у місцевих жителів подекуди відсутня вода в колодязях.

● У тимчасово окупованій Новій Каховці на Херсонщині з 7 по 9 лютого зафіксували численні випадки мародерства російськими військовослужбовцями.

● У Новоолексіївці Генічеського району російські окупанти провели повторні рейди, щоб виявити порожні домівки для заселення. Окупанти заселились в будинок колишнього в'язня Кремля Едема Бекірова.

ІНШІ ПОРУШЕННЯ

● На Херсонщині у тимчасово окупованому місті Гола Пристань співробітники ФСБ проводять перевірки: перевіряють документи та особисті речі місцевих жителів, особливу увагу приділяють телефонам.

● На Херсонщині російські окупанти облаштували військовий шпиталь у психоневрологічному інтернаті.

● Російські окупаційні війська в місті Токмак Запорізької області примусово виселяють мирних громадян зі своїх помешкань з метою заселення місцевих колаборантів.

● 1 березня стало відомо, що окупанти вивозять зерно вагонами із Запорізької області до Криму. Було помічено поїзд із понад 30 вагонів, який рухався з тимчасово окупованих територій Запорізької області в бік півострова.

ІНШІ ПОРУШЕННЯ

У Мелітополі окупанти заселяють звезених росіян у студентські гуртожитки

Окупанти почали готуватися до проведення виборів на тимчасово окупованих територіях Запорізької області. Вже зареєстрували осередки російських партій, створили «виборчу комісію».

У Нововасилівці Приазовського району Запорізької області російські окупаційні війська облаштували на території місцевої лікарні госпіталь

Російські окупанти фактично взяли під контроль біосферний заповідник імені Ф.Е. Фальц-Фейна Національної академії аграрних наук України «Асканія-Нова», перереєстрували установу і призначили свого директора.

ІНШІ ПОРУШЕННЯ

- **Російські загарбники вивозять з окупованих Олешків цивільне населення.**
- **У тимчасово захопленому Мелітополі Запорізької області окупанти заборонили здійснювати виплати за розрахунками місцевим жителям, які відмовилися від отримання російського паспорта.**
- **Жителям Херсонщини, які не беруть паспорт рф, окупанти погрожують депортацією.**
- **На Херсонщині окупанти «націоналізували» майно українських підприємців, які відмовилися співпрацювати.**
- **В Ак'ярі (Севастополі) виставили понад 120 експонатів, що були викрадені з окупованої території Запорізької області.**

ІНШІ ПОРУШЕННЯ

На початку травня 25-річна дівчина зірвала прапор РФ в одному з кафе окупованого Мелітополя. Директор цього кафе повідомив про інцидент у «поліцію». Як повідомили окупанти, з дівчиною провели бесіду і змусили на камеру «покаятися у скоєному».

Російська окупаційна влада Херсонщини погрожує розправою через відмову від отримання російських паспортів.

Для росіян, що відмовилися брати участь у війні, діє як мінімум 15 нелегальних в'язниць, які окупанти створили на окупованих територіях України.

В окупованому селі Партизани Генічеського району після вибухів проводили тотальний подворовий обхід. Окупанти переписували паспорти, перевіряли телефони, ставили різні запитання про дітей тощо.

ІНШІ ПОРУШЕННЯ

● На окупованих територіях Херсонської області загарбники примушують жителів отримувати паспорти рф до 1 вересня, погрожуючи відключенням світла, конфіскацією майна і примусовим виселенням

● З окупованого Енергодара виїхала частина колаборантів-працівників ЗАЕС та персоналу Росатому, проте на атомній електростанції залишається близько 5-6 тисяч працівників, яким не дозволяють залишати межі міста

● Унаслідок підриву Каховської ГЕС, на тимчасово захопленій території Херсонської області різко погіршилась санітарно-епідеміологічна ситуація. Зокрема, через відсутність доступу цивільного населення до належного медичного забезпечення та якісної води, в домашніх осередках відзначено спалахи вірусного гепатиту А, також існує загроза поширення інших інфекційних хвороб.

ІНШІ ПОРУШЕННЯ

У тимчасово окупованому населеному пункті Покровське Запорізької області російські військові мінують земельні ділянки місцевих жителів, які виїхали на територію України.

Російські окупанти виселяють мешканців Олешків та Голої Пристані з домівок, щоб розмістити там свій особовий склад.

**ДЯКУЄМО
ЗА УВАГУ!**

**НАШІ
КОНТАКТИ**

